

การเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2560 จังหวัดอุบลราชธานี*

Changes of the political polarity and the influential factors that affected political decision-making in the election under the new 2017 Constitution in Ubon Ratchathani

ประเทือง ม่วงอ่อน**

Pratueng Moumg-on***

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของชั่วคราวทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ค้นพบว่า ผู้สมัครที่ย้ายพรรคการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองจากพรรคเพื่อไทยไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐประสบความสำเร็จทั้งหมด ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว ไม่ว่าจะเป็น นางสาวโยธากาญจน์ ฟองงาม พรรคพลังประชารัฐ (บุตรสาวนายสุพล ฟองงาม อดีต ส.ส.อุบลราชธานี และอดีตเลขาธิการพรรคเพื่อไทย) นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ บุตรชายของนายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย) หรือ นายสุทธิชัย จรุงเนตร อดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย ปี 2554 เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบ การเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2560 ที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ค้นพบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด นโยบายของพรรค อุดมการณ์ทางการเมือง(พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) (2) ปัจจัยด้านการจ่ายเงินซื้อเสียง (3) ปัจจัยด้านตัวบุคคล ตามลำดับ

บทความนี้

Received

17 มกราคม 2563

Revised

24 มีนาคม 2563

Accepted

8 เมษายน 2563

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบ วิธีการ และผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ จ.อุบลราชธานี ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้า

** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ดร.)

*** Lecturer, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University (Ph.D.).

การศึกษาคั้งนี้ ค้นพบว่า การเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 การจ่ายเงินซื้อเสียงที่เหนือคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีอีกต่อไป ทั้งนี้จากการลงพื้นที่ศึกษา ค้นพบว่า ในการเลือกตั้งคั้งนี้ มีการจ่ายเงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลายโดยพรรคการเมืองกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในจังหวัดอุบลราชธานี โดยพบการใช้เงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลาย (แบบปูพรม) เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัด ขณะที่บางพื้นที่พบการจ่ายเงินซื้อเสียงแบบประคบคู่สองพรรค กล่าวคือ หากไม่ชอบพรรคแรก ก็ให้เลือกอีกหนึ่งพรรคซึ่งเป็นพรรคพันธมิตรกัน

คำสำคัญ : การเลือกตั้ง, ขั้วอำนาจทางการเมือง การตัดสินใจเลือกตั้ง อุบลราชธานี

Abstract

With regard to the changes of political polarity and political parties, it was found that not all candidates who had moved from Pheu Thai Party to Palang Pracharat Party were elected as MPs, such as Yotakan Fongngam, daughter of Suphon Fongngam (the former general-secretary of Pheu Thai Party), Cherdsak Phokkunlanon, the son of Adisak Phokkunlanon (a former Pheu Thai Party List MP) and Sutthichai Charunnet, a former Pheu Thai MP in 2011.

The influential factors that affected the voter's decisions under the new 2017 Constitution in Ubon Ratchathani can be described as follow: (1) the candidate's political party, the policy, political ideology (pro or anti-General Prayuth Chan-O-Cha); (2) the budget spent on vote-buying; (3) the individuals.

This research found that the election on 24 March 2019 illustrated that vote-buying was no longer the only factor or a necessary and sufficient condition (NSC) to gain victory in the election in Ubon Ratchathani. As a matter of fact, in this election, vote-buying was commonly known to be practised by a group of political parties in most areas in Ubon Ratchathani (carpet bomb was the metaphor used to describe their vote-buying). In other areas, however, the strategy of sandwich vote-buying was found. It meant that if the targeted person does not like the first party, he/she can choose another party that was an ally of the first.

Keyword : Political Polarity, Voter's Decision, Ubon Ratchathani

1. ความนำ

การนำเสนอ การเปลี่ยนแปลงของชั่วคราวทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง และผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดอุบลราชธานี เพื่ออธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเครือข่ายทางการเมือง มีผลต่อรูปแบบการแพ้ชนะ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง และผลกระทบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2560 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่ออธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือเครือข่ายทางการเมือง มีผลต่อรูปแบบการแพ้ชนะ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งใช้ปัจจัยอะไรมากำหนดให้ตนเลือกพรรค หรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนไหน อย่างไร ในส่วนของนโยบายพรรคที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ หากเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านตัวบุคคลของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง นโยบายพรรคหรือตัวบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่ากัน และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีความนิยม หรือมีความผูกพันกับพรรคการเมืองต่างไปจากการเลือกตั้งครั้งที่แล้วหรือไม่

โดยการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 8 ปี หลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เปลี่ยนการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบเผด็จการทหาร การเลือกตั้งสามัญครั้งนี้ เป็นการต่อสู้กันระหว่าง 2 ขั้วใหญ่ คือ ขั้วต่อต้านการสืบทอดอำนาจของ คสช. นำโดยพรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ และขั้วสืบทอดอำนาจของ คสช. นำโดยพรรคพลังประชารัฐ พรรคภูมิใจไทย และ

พรรคเครือข่ายต่างๆ ซึ่งในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 10 เขต โดยผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ปรากฏว่า พรรคเพื่อไทย คะแนนนำมากที่สุด 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 2 คน และพรรคพลังประชารัฐ 1 คน เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งใหญ่ครั้งล่าสุดในปี 2554 จังหวัดอุบลราชธานี มี ส.ส. 11 คน พรรคเพื่อไทยได้ ส.ส. 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 3 คน และพรรคชาติไทยพัฒนา 1 คน (ไม่นับรวมการเลือกตั้งใหญ่ ปี 2557 ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้เป็นโมฆะ)

เท่ากับว่าในจำนวน ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งทั้ง 10 เขต เป็น ส.ส. หน้าเก่าจากการเลือกตั้งปี 2554 รวม 5 คน ประกอบด้วย นายวรสิทธิ์ ภัลป์ตินันท์ (เพื่อไทย) นายวุฒิพงษ์ นามบุตร (ประชาธิปัตย์) นายชววิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ (เพื่อไทย) นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย (ประชาธิปัตย์) และนายสมคิด เชื้อคง (เพื่อไทย) ส่วนอีก 5 เขตเป็น ส.ส. หน้าใหม่

2. บทวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง และผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น

การเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 10 เขต ผู้สมัครที่ย้ายพรรคการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองจากพรรคเพื่อไทยไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว โดยเฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 3 (อำเภอวารินชำราบ อำเภอ นาเยีย) เป็นเขตที่เป็นที่ตั้งของมณฑลทหารบกที่ 22 ค่ายสรรพสิทธิประสงค์ เป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง หลายฝ่ายมองว่าเป็นการแข่งขันที่สูสี เป็นพื้นที่ที่พรรคพลังประชารัฐจะแพ้การเลือกตั้งไม่ได้ โดยพรรคพลังประชารัฐ นำโดย นายอุตตม สาวนายน นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล นายสุพล พองงาม และผู้สมัคร ส.ส.ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีทั้งหมด ได้มาเปิดปราศรัยใหญ่ที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 2 รอบ คือ วันที่ 2 มีนาคม และ 4 มีนาคม 2562 (ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ) แต่กลับแพ้การเลือกตั้งผู้สมัครหน้าใหม่ คือ นางสาวกิตติ์ธัญญา วาจาดี พรรคเพื่อไทย ที่ได้ 44,251 คะแนน (อันดับสอง คือ นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ (บุตรสาวนายสุพล พองงาม อดีต ส.ส.อุบลราชธานี และอดีตเลขาธิการพรรคเพื่อไทย) ได้ 24,378 คะแนน

ทั้งนี้ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ส.ส. เกรียง กัลป์ตินันท์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2562) รองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ได้สะท้อนทัศนะว่า ตอนมีกระแส “ดูต” มีคนมาติดต่อทาบทามให้กลุ่มพรรคการเมือง โดย “ดูต” สมาชิกพรรคเพื่อไทยให้ไปสังกัดพรรคฝ่ายตรงกันข้าม ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ตอนมีกระแสดูต มีคนมาติดต่อพรรคเพื่อไทย ก็ไม่มีผลนะครับ เราไม่ไปสะอย่าง แต่ผมเป็นรายแรกที่เขามาทาบทาม คือเมื่อก่อนเขาให้ คุณ ส. คุณ ส. เพื่อนของ

คุณสมคิด เขาให้คุณ ส. มาทาบทามผม ลัก 5 เดือนที่แล้ว (ปลายปี 2561) ผมก็ถามเขาตรงๆ ว่า ส.ส. อุบลฯ มีเยอะแยะ คุณทำไมต้องมาทาบทามผม ทำไมไม่ทาบทามคนอื่น เขาบอกว่าทาบทามผมถ้าได้มันได้หลายคน ผมก็เลย... ตอนแรก ผมก็บอกเขาชัดเจน ผมก็บอกเขาว่า ผมนี้เลือกตั้งมา 30 กว่าปี ยืนอยู่ฝั่งประชาธิปไตยมาโดยตลอด แล้วอยู่ๆ จะให้ผมไปอยู่ฝั่งนู้นมันไม่ได้ เพราะผมตอนนี้ก็อายุ 60 กว่าแล้ว ถ้าผมไปยืนอยู่อีกฝั่งหนึ่ง เพื่อนผมที่เคยสนิทกันมันจะคุยกับผมหรือเปล่า ผมไม่เสี่ยงที่จะไปมีพวกใหม่ เพราะว่าผมไม่รู้ว่าพวกใหม่เขาจะคิดยังไงกับผม ผมว่าเอาอย่างนี้แล้วกัน ถ้าจะให้ผมไปยืนอยู่ฝั่งนู้น ผมว่าผมเลิกดีกว่า เขาก็เลยว่า ส.ส. เอาไว้ตัดสินใจอีกทีได้ไหม ผมก็เลยบอกเขาว่าเอาอย่างนี้แล้วกัน ท่านไม่ต้องบอกเขาว่ามาคุยกับผม ผมชี้แจงไปทะเลาะกับพวกนั้นอีก ถ้าท่านไปบอกเขาว่า ท่านมาคุยกับผม ถ้าเขามาถามผม ผมจะบอกเขาว่าท่านไม่ได้มานะ ผมก็บอกเขาตรงๆ คือมันเป็นไปได้ไง เราอายุ 60 กว่าละ อ้าวว่าแต่ไปคุยกับพวกผู้แทนด้วยกันเลย คือแค่คุยกับชาวบ้านนี่ ชาวบ้านเขาจะคุยกับผมรีไปเล่าก็ไม่รู้” (เกรียง กัลป์ตินันท์, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2562)

ตารางที่ 1 ความห่างของคะแนนของผู้สมัครที่ย้ายพรรคการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองจากพรรคเพื่อไทยไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐ

คนที่	ชื่อ-สกุล	ผลการเลือกตั้ง	ห่างจากอันดับ 1 ที่ชนะการเลือกตั้ง
1	นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ (บุตรสาวนายสุพล พองงาม อดีต ส.ส. อุบลราชธานี และ อดีตเลขาธิการพรรคเพื่อไทย)	แพ้เลือกตั้ง	อันดับ 1 นางสาวกิตติธัญญา วาจาดี พรรคเพื่อไทย ได้ 44,251 คะแนน อันดับสอง นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ ได้ 24,378 คะแนน
2	นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ พรรคพลังประชารัฐ เป็นบุตรชายของ นายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (อดีต ส.ส. จังหวัดอุบลราชธานีหลายสมัย โดยในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 ได้รับการเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย)	แพ้เลือกตั้ง	อันดับ 1 นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ พรรคเพื่อไทย ได้ 34,439 คะแนน อันดับสอง นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ พรรคพลังประชารัฐ ได้ 30,748 คะแนน
3	นายสุทธิชัย จุฎญเนตร พรรคพลังประชารัฐ อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย ปี 2554 ซึ่งลงสมัครในนามพรรคพลังประชารัฐ	แพ้เลือกตั้ง	อันดับ 1 นายรัฐกิตติ ผาสีพัฒน์ พรรคเพื่อไทย ที่ได้ 42,903 คะแนน อันดับสอง นายสุทธิชัย จุฎญเนตร พรรคพลังประชารัฐ ได้ 33,960 คะแนน

โดยผู้เขียนได้ติดต่อขอสัมภาษณ์นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ เพื่อถอดบทเรียนวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น ประเด็นในการสัมภาษณ์ที่สำคัญ คือ การเลือกตั้งเขต 3 ที่แพ้การเลือกตั้ง (พรรคเพื่อไทย) คิดว่าเกิดจากสาเหตุใด เพราะเหตุใด? เห็นว่านางสาวกิตติธัญญา วาจาดี (สจ. เป็ล) ชนะการเลือกตั้งในเขตนี้ เพราะเหตุใด? จุดอ่อนของพรรคพลังประชารัฐสำหรับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมามีอะไรบ้าง? ฐานเสียงของท่านสุพล พองงาม ไม่ช่วยสนับสนุนท่าน หรือช่วยแต่ไม่เพียงพอ? การย้ายพรรคของท่านสุพล พองงาม ส่งผลต่อคะแนนเสียงของท่านในด้านลบหรือในด้านบวก ถ้าลบเพราะเหตุใด หรือบวกเพราะเหตุใด? ปัจจัยเรื่องเงิน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขต 3 มากน้อยเพียงใด และ

อย่างไร โดยนางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ ได้สรุปผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นว่า อาจเป็นเพราะยังไม่สามารถชนะใจชาวบ้าน แต่มองตนได้ตั้งใจและทำดีที่สุดแล้ว ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“เพราะไม่มีอะไรเลย รวมๆ คือ แมงปออาจยังไม่ชนะใจชาวบ้านได้ เพราะทุกอย่างคำตอบ คือ 24 มีนาคม แมงปอแพ้เลือกตั้ง ที่ผ่านมามีแมงปอตั้งใจลงพื้นที่และอยากเข้ามาช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องแต่ยังไม่สามารถชนะใจพ่อแม่พี่น้องได้ แมงปอไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นเพราะอะไรถึงแพ้ เพราะแมงปอได้ตั้งใจและทำดีที่สุดแล้ว แค่นั้นค่ะ แต่ยังไงก็ยังคงคอยช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิมเท่าที่แมงปอจะมีแรงมีกำลังจะช่วย” (โยธากาญจน์ พองงาม, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2562)

ขณะที่บทสัมภาษณ์ของ ส.ส. กิตติธัญญา วาจาดี (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย แสดงทัศนะว่า ประชาชนไม่สนับสนุนนักการเมืองย้ายพรรค พรรคเพื่อไทยยังมีกระแสดีอยู่ ส่วนปัจจัยเรื่องเงินยังมีผลอยู่บ้าง แต่ลดอิทธิพลลงจนสู้กระแสพรรคไม่ได้ ทั้งนี้ ส.ส.กิตติธัญญา ย้ำประเด็นหลักที่สำคัญก็คือ ประชาชนได้รับผลกระทบเรื่องของเศรษฐกิจ และมองว่าพรรคเพื่อไทยสามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้ เป็นต้น

“ประชาชนไม่สนับสนุนนักการเมืองย้ายพรรค อันนี้ประชาชนเขาพูดนะ ชาวบ้านเขาพูด เราเองเคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่น แล้วได้ลงพื้นที่ตลอด มันก็เลยกลายเป็นว่า ไม่ต้องไปประชาสัมพันธ์ตัวเองยาก พร้อมกับพรรคเพื่อไทย ที่มีกระแสดีอยู่แล้ว ประเด็นหลักสำคัญก็คือ ประชาชนเขาได้รับผลกระทบ เรื่องของเศรษฐกิจนี่คือประเด็นที่ 1 ส่วนประเด็นที่ 2 ประชาชนอยากเลือกตั้ง อยากแบบกระจายแล้ว เขารู้แล้วว่าใครพรรคการเมืองไหนมีความสามารถ ที่จะทำให้ปากท้องเขาอิ่ม เขาก็คิดถึงแต่เพื่อไทย แต่ขณะเดียวกันอีกพรรคหนึ่ง ไม่สามารถทำอะไรให้บ้านเมืองได้ มีแต่ถอยหลังลงไปเรื่อยๆ ก็เลยบอกว่า เป็น 4-5 ปี ที่เขาจะต้องมาใช้สิทธิ์ บางคนเหมาถมาเลย พฤติกรรมของประชาชนแต่ก่อน การที่จะมาเลือกตั้งอะไรสักอย่างมันต้องมีการเหมาถมาให้ แต่การเลือกตั้งครั้งนี้ เขามาของเขาเอง ความกระจาย อยากจะใช้สิทธิ์เลือกตั้ง” (กิตติธัญญา วาจาดี, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

นอกจากนั้น กรณีเขต 7 นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ พรรคพลังประชารัฐ เป็นบุตรชายของนายอดิศัย โภคกุลกานนท์ (อดีต ส.ส. จังหวัดอุบลราชธานีหลายสมัย โดยในการเลือกตั้ง พ.ศ.2554 ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และที่ปรึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2548) ยังแพ้การเลือกตั้งนายชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ จากพรรคเพื่อไทย ที่ได้ 34,439 คะแนน (อันดับสอง คือ นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ พรรคพลังประชารัฐ ได้ 30,748 คะแนน และอันดับสาม คือ นายศิริสิทธิ์ จุฑาศิริวงศ์ พรรคอนาคตใหม่ ได้ 8,228 คะแนน ตามลำดับ)

รวมทั้ง กรณีเขตเลือกตั้งที่ 5 นายสุทธิชัย จุฑาเนตร พรรคพลังประชารัฐ อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย ปี 2554 ซึ่งลงสมัครในนามพรรคพลังประชารัฐ แพ้การเลือกตั้ง นายรัฐกิตติ ฝาลีพัฒน์ พรรคเพื่อไทย ที่ได้ 42,903 คะแนน (อันดับสอง คือ นายสุทธิชัย จุฑาเนตร พรรคพลังประชารัฐ ได้ 33,960 คะแนน)

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผู้สมัครที่ย้ายพรรคการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการเมืองจากพรรคเพื่อไทย ไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐ ประสบความล้มเหลวทั้งหมด ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว ไม่ว่าจะ เป็น นางสาวโยธากาญจน์ ฟองงาม พรรคพลังประชารัฐ (บุตรสาวนายสุพล ฟองงาม อดีต ส.ส. อุบลราชธานี และอดีตเลขาธิการพรรคเพื่อไทย) นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ บุตรชายของนายอดิศัย โภคกุลกานนท์ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย) หรือนายสุทธิชัย จุฑาเนตร อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย ปี 2554 เป็นต้น

3. บทวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2562 จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่สำคัญว่า ในด้านการตัดสินใจเลือกตั้ง ข้อมูลจากการลงพื้นที่โดยการสำรวจพฤติกรรม การเลือกตั้งผ่านการทำโพลสำรวจทั้ง 10 เขต เลือกตั้งเปรียบเทียบกับคะแนนผลการเลือกตั้งจริงที่ประกาศโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี

หลังการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 พบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ พรรคที่สังกัด อุดมการณ์ทางการเมือง(พรรคที่สนับสนุน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) การจ่ายเงินซื้อเสียง ตัวบุคคล นโยบายของพรรค ผู้นำพรรคที่จะเสนอชื่อเป็น นายกรัฐมนตรี ตามลำดับ

ประเด็นสำคัญ การศึกษาครั้งนี้ ค้นพบว่า การเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 การจ่ายเงินซื้อเสียง ที่เห็นคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะ ในการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีอีกต่อไป

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง สามารถยืนยันได้ว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ ประชาชน ในจังหวัดอุบลราชธานี และผู้ที่เริ่มมีสิทธิในการเลือกตั้ง ครั้งแรก (New Voter) มีความตื่นตัวสำหรับการเลือกตั้ง ครั้งนี้สูงมาก

โดยข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดอุบลราชธานี (2562ข) ที่ประกาศผล คณะกรรมการผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดอุบลราชธานี (อย่างไม่เป็นทางการ) สรุปว่า

เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ยกเว้น ต.กระโสม ต.กุดลาด) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 160,308 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 127,088 คน คิดเป็นร้อยละ 79.28

เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 165,432 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 109,597 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25

เขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอวารินชำราบ อำเภอนาเยีย จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 147,243 คน มีจำนวนผู้มา

แสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 113,380 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00

เขตเลือกตั้งที่ 4 อำเภอเดชอุดม (ยกเว้น อ.ทุ่งเท็ง) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 130,498 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 91,460 คน คิดเป็นร้อยละ 70.09

เขตเลือกตั้งที่ 5 อำเภอตระการพืชผล อำเภอ กุดข้าวปุ้น อำเภอเหล่าเสือโก้ก จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 149,510 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 97,578 คน คิดเป็นร้อยละ 65.27

เขตเลือกตั้งที่ 6 อำเภอเขมราฐ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอนาตาล อำเภอศรีเมืองใหม่ (เฉพาะ ต.นาเลิน ต.หนามแท่ง) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 133,030 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 91,958 คน คิดเป็นร้อยละ 69.13

เขตเลือกตั้งที่ 7 อำเภอศรีเมืองใหม่ (ยกเว้น ต.นาเลิน ต.หนามแท่ง) อำเภอโขงเจียม อำเภอตาลชุม อำเภอดอนมดแดง อำเภอเมืองอุบลราชธานี (เฉพาะ ต.กระโสม ต.กุดลาด) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 132,533 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 94,984 คน คิดเป็นร้อยละ 71.67

เขตเลือกตั้งที่ 8 อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอสว่างวีระวงศ์ อำเภอสิรินธร (เฉพาะ ต.ฝางคำ ต.คันไร่ ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 139,448 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 100,303 คน คิดเป็นร้อยละ 71.93

เขตเลือกตั้งที่ 9 อำเภอบุญขริก อำเภอนาจะหลวย อำเภอสิรินธร (ยกเว้น ต.ฝางคำ ต.คันไร่ ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 145,067 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 94,307 คน คิดเป็นร้อยละ 65.01

และเขตเลือกตั้งที่ 10 อำเภอน้ำยืน อำเภอน้ำขุ่น อำเภอทุ่งศรีอุดม อำเภอสำโรง อำเภอเดชอุดม (เฉพาะ

ต.ทุ่งเทิง) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 148,435 คน มีจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง 108,287 คน คิดเป็นร้อยละ 72.95

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ส.ส. เกรียง กัลป์ตินันท์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2562) รองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ส.ส. รัฐกิตติ์ ชาติพัฒน์ (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย ส.ส. ประยุกต์ศักดิ์ จินตะเวช (สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562) ส.ส. ชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย นายปรีชญา ฉ่ำมณี (สจ.ท่าโจ) (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) ผู้สมัคร ปชป. อุบลฯ เขต 7 ส.ส. กิตติ์ธัญญา วาจาดี (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) และ ส.ส. เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย

รวมทั้งการสัมภาษณ์ คุณจิตรวรรณ หวังศุภกิจโกศล (สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562) (อดีต ส.ส. นครราชสีมา) เจ้าของธุรกิจหมิ่นล้าน (เจ้าของโรงงานแป้งมัน บริษัท เอี่ยมอุบล จำกัด อ.น้ำยืน จ.อุบลฯ โรงงานแป้งมัน เอี่ยมบุรพา อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว) ผู้คัดเลือกและผู้สนับสนุนหลัก พรรคภูมิใจไทย จ.อุบลราชธานี นายเต็ม ศรีเนตร (สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562) พรรคภูมิใจไทย เขต 10 นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม (สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2562) พรรคพลังประชารัฐ ค้นพบว่า ในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี (แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 10 เขต มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 2,950 หน่วย จำนวนประชากรรวม 1,874,548 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,436,649 คน) ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งมากเป็นอันดับต้นๆ คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัดอุดมการณ์ทางการเมือง (พรรคที่สนับสนุนพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุนพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) และนโยบายของพรรค (2) การจ่ายเงินซื้อเสียง และ (3) ตัวแปรด้านตัวบุคคล

การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. โดยพบหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด

ข้อมูลจากการลงพื้นที่โดยการสำรวจพฤติกรรม การเลือกตั้งผ่านการทำโพลสำรวจทั้ง 10 เขต มีประเด็นการสอบถามว่าจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 24 มีนาคม 2562 นี้หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างแน่นอน และประเด็นคำถามว่า ทราบหรือไม่ว่าพรรคที่ท่านเลือก หากได้รับชัยชนะเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ท่านใดจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 70 ทราบว่าท่านใดจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีหากพรรคที่ท่านเลือกชนะการเลือกตั้ง และได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล

ข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นกับนโยบายด้านเศรษฐกิจของพรรคเพื่อไทยมากกว่าพรรคอื่นๆ โดยประชาชนคาดหวังให้พรรคเพื่อไทยมาแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ระดับชุมชน รวมทั้งปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ เป็นต้น

โดยพบว่า ผู้สมัครที่ย้ายพรรคการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงชื่ออำนาจทางการเมืองจากพรรคเพื่อไทยไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐประสบความล้มเหลวทั้งหมด ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแม้แต่คนเดียว ไม่ว่าจะเป็น นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม พรรคพลังประชารัฐ (บุตรสาวนายสุพล พองงาม อดีต ส.ส. อุบลราชธานี และอดีตเลขาธิการพรรคเพื่อไทย) นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ บุตรชายของนายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย) หรือ นายสุทธิชัย จรุงเนตร อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย ปี 2554 เป็นต้น (รายละเอียดได้เสนอไว้แล้วก่อนหน้านี้)

ตัวอย่างข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ ส.ส. ชูวิทย์ พิทักษ์พัตถลภ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย ที่ให้ทัศนะว่า การเลือกตั้ง เมื่อ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งที่ปัจจัยเรื่องของพรรคการเมืองยังมีอิทธิพลต่อคนจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“พื้นฐานคะแนนพรรคมันดีอยู่แล้ว คะแนนพรรคเรามีอยู่แล้ว 30% ที่เหลือเราก็ต้องทำเอง คือวันนี้ถ้าเขาบอกว่า ระบบเราระบบทักษิณ วันนี้ระบบเขาก็คือระบบประยุทธ์ ชาวบ้านคิดออก วันนี้ทุกคนมีหลวงพ่อกับเป็นของตัวเอง พรรคประชาธิปไตยเขาก็มีหลวงพ่อกับพรรคเราก็มีหลวงพ่อกับทักษิณ พรรคเขาก็มีหลวงพ่อกับประยุทธ์ ใครจะรักใครชอบใครเราไม่ได้ว่ากัน ชาวบ้านพิสูจน์ให้เห็น วันนี้คนอุบลฯ ยังรักคุณพ่อกับทักษิณเหมือนเดิม แสดงว่าซื้อยังขายได้ ทำไม่ถึงขายได้เพราะว่าหลวงพ่อกับทักษิณดูแลประชาชน ตั้งแต่คุณป่วย แต่ก่อนถ้าคนยากคนจนป่วย ต้องหาสตางค์ไปโรงพยาบาล เมียจะคลอดลูกต้องขายควายน้อย ต้องเอามอเตอร์ไซค์ไปจำนำ วันนี้มีโรงพยาบาล หลวงพ่อกับทักษิณก็ใช้บัตร 30 บาท มาขึ้น 20 ปีแล้ว หลายคนต้องไปผ่าตัดหัวใจ 2-3 แสน ก็ไม่ต้องใช้เงิน เขาชอบระบบนี้ เขาไม่ชอบระบบว่าต้องนอนตื่นเที่ยงแล้วเอาบัตรไปรูดกิน 300 เขาไม่ชอบ

ถ้าเปรียบเทียบกับพลังประชารัฐหรือภูมิใจไทยนี้วิธีการหาเสียงไม่เหมือนกัน เพราะพรรคเพื่อไทยต้องไปเสนอนโยบายให้ประชาชนฟัง ต้องพบปะชาวบ้านให้มากปราศรัยให้มาก แต่พรรคพลังประชารัฐ พรรคภูมิใจไทยไม่ได้ปราศรัย..”

ของพรรคเพื่อไทยที่ย้ายพรรคไป กลับมาก็สงบตกหมด คือกลับมาเราก็ไม่เอาอยู่แล้ว เพราะเราสร้างคนใหม่ได้ คือวันนี้ตัวผู้แทนไม่ได้สำคัญ เปรียบเสมือนบริษัทรถยนต์ คุณมียอดขายสูงไม่ใช่คุณขายเก่ง เพราะรถเขาดี คุณออกไปเขาก็เอาเด็กรุ่นใหม่มาขาย เขาก็ได้ขาย

เหมือนเดิม เพราะเขาอยากจะซื้อโตโยต้า ไม่ว่าใครจะขายก็มีค่าเท่าเดิม ก็ใครจะซื้อรถวันนี้ ก็ต้องคิดถึงโตโยต้าก่อน รองลงมาคืออูซู มิตซูบิชิ นี่จะต้องมีอะไรแถม ชาวบ้านก็ถามว่ามีอะไรแถมบ้าง สุดท้ายเขาก็ไม่เอา สุดท้ายชาวบ้านก็ไปซื้อโตโยต้าเหมือนเดิม วันนี้พรรคเพื่อไทยก็เหมือนกัน คุณหนีเขาไปเขาก็เอาเด็กมา

ใครที่ย้ายจากพรรคเพื่อไทยไป เราก็ได้เห็นแล้วว่าตั้งแต่การปฏิวัติ ปี 2549 ก็สงบตกเกือบหมด ปฏิวัติปี 2553 ก็สงบตกเกือบหมด ปฏิวัติปี 2557 ก็สงบตกเกือบหมด วันนี้ประชาชนเขาเก่ง ไม่ใช่ภาคอีสานนะ แต่เป็นทั้งประเทศ แต่ที่คุณสอบได้ เพราะคุณไปแล้วเราตั้งตัวไม่ทัน อย่างภาคกลางนี้ คุณไปวันสุดท้ายเลยซึ่งเราคิดว่าคุณไม่ไป ถ้าเราคิดว่าคุณไปเรามีตัวเสียบอยู่แล้ว เรามีคนมาทำงานแทนอยู่แล้ว เราไม่กลัวเลย”

เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเมืองใน อำเภอม่วงสามสิบ ที่แพ้ คือ แพ้พรรคประชาธิปัตย์ เราต้องยอมรับว่า เขตเมืองใน ท่านวิฑูรย์ ท่านก็ทำงานมาเยอะแล้วผู้สมัครของเราก็ไม่แข็งแรง ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 8 อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอสว่างวีระวงศ์ อำเภอสิรินธร (เฉพาะ ต. ผางคำ ต. คันไร่ ต. นิคมสร้างตนเอง ลำโดมน้อย) เราไม่ได้ตั้งหลัก รู้อาทิตย์สุดท้าย เรายังแพ้เขาแค่ 700-800 คะแนน ไม่ใช่ความอ่อนแอ ก็คือตัวนักกีฬาเรายังไม่ได้ลงพื้นที่ ไม่ใช่ไม่คอยลง ที่ไม่ลงพื้นที่เพราะไม่ใช่อดีตผู้แทน คือเขาลงอยู่ เขาลงเฉพาะสิรินธร ซึ่งมันเป็น 20% ของ 80%” (ชูวิทย์ พิทักษ์พัตถลภ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

ขณะที่ ส.ส. รัฐกิตติ ชาติพัฒน์ (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย วิเคราะห์ว่า เงินซื้อเสียงไม่เป็นผลเสมอไป ยังมีปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด และปัจจัยด้านตัวบุคคลด้วย ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“เงินซื้อเสียงไม่เป็นผล ตนมองว่าไม่มีผลเพราะว่าดูบางพรรคจ่ายเงินอย่างมหาศาล หัวคะแนนจ่ายจะ 6-7 รอบ ของผู้นำหมู่บ้าน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลักหมื่น

อสม.คนละ 6-7 รอบ แล้วก็ช่วง 3 วันสุดท้าย ก็แจกปุ๋ยรอบ ละประมาณ 200-300 บาท ส่วนผู้ใหญ่บ้านนี้ 500 หรือ 1,000 บาท กำหนดหลายพัน รวมๆ แล้วเป็นหมื่น หรือ อสม.ก็ได้หลายรอบ คนละ 500 บาท โดย 500 บาทนี้ได้หลายรอบ แต่ผมสังเกตว่าเลือกตั้งครั้งที่ผ่านๆ มา ผมอยู่ชาติไทย แต่ก่อนมี 2 อำเภอ คือ ตระการพืชผล กับ กุดข้าวปุ้น อำเภอตระการพืชผลมีอยู่ 23 ตำบล ผมแพ้ 1 ตำบล ชนะ 22 ตำบล ส่วนอำเภอกุดข้าวปุ้นมี 5 ตำบล แพ้ไป 1 ชนะ 4 แต่รอบนี้พอเราย้ายไปอยู่พรรคเพื่อไทย 2 ตำบล ที่เราเคยแพ้แต่ก่อน กลับมาชนะ กลายเป็นว่า 2 ตำบลนี้ชอบในเรื่องพรรค ชอบตัวบุคคลด้วยพรรคด้วย แต่มาตรงข้ามว่า มามีแพ้ รอบนี้อำเภอตระการพืชผล กลับไปแพ้อยู่ที่ 6 ตำบล จาก 23 ตำบล ก็เลยรู้เลยว่า เขาชอบเราอยู่ ชอบพรรคอยู่ แต่ไปแพ้ ปัจจัยเรื่องเงิน คือ 6 ตำบลนี้ น่าจะมีปัจจัยเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ เราเล่นการเมือง เราก็ไม่อยากจะให้เป็นภาวะนักการเมืองชื่อเสียง กลัวด้วย เขาแจกได้ฝ่ายเดียว เขาไม่อยากจะให้มีภาพว่าเป็นนักการเมืองที่มาจาก การซื้อเสียงไง ก็พูดอยู่ตลอดว่า ถ้าเกิดเราอยู่พรรคนี้ เราจะทำแบบไม่ต้องซื้อเสียงดู ก็สำเร็จ”

“ประเด็นหลักๆ ผมว่าเงินไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการเลือกตั้ง ตัวนี้ว่าเขียน “เงินไม่ใช่ปัจจัยหลักในการเลือกตั้ง” สิ่งที่น่าสนใจหลักๆ ก็คือเรื่อง (1) นโยบายพรรค (2) ก็คือตัวบุคคล ตัวผู้สนใจ อันนี้คือ 2 ตัวหลัก ประเด็นเงินยังอยู่ลำดับที่ 3 ถ้า 2 ตัวหลักดี ตัวที่ 3 ไม่มีผลเลย เรื่องเงินไม่มีผล แต่เขตอื่นผมก็ 모르 แต่ผมก็ไม่ค่อยได้แชร์กัน เรื่องพรรคยังมีผลอยู่ครับ รอบที่แล้วเพื่อไทยกินนโยบายเข้าไปนิดหนึ่ง เรายังเอา นโยบายเดิมๆ ที่เคยทำงานสำเร็จมาใช้ในการหาเสียง แต่ถ้าปล่อยนโยบายเด็ดๆ ดีๆ ออกมา มันก็สบาย”

การเลือกตั้งครั้งนี้ ของจังหวัดอุบลฯ คือรู้เลยว่า เงินไม่ใช่ตัวปัจจัยในการเลือกตั้ง คือหลักๆ เลยจะเป็นพวกพรรค นโยบายพรรค แล้วก็ตัวบุคคล 3 ตัวนี้คือตัวหลัก

คิดว่าในอนาคตปัจจัยเรื่องเงินจะเบาลง คือ ไม่ได้ใช้เงินในการเลือกตั้ง ไม่ต้องแจก คือการลงพบปะชาวบ้าน ให้ความรู้ชาวบ้าน เหมือนไปงาน ก็จะไปเป็นประธาน งานศพ เดินไปถึงไม่ใช่เราจะเดินไปที่นั่งประธาน จะเดินคุยเป็นกลุ่มๆ ก็เดินไปหาชาวบ้านก่อน นั่งคุยกับชาวบ้านเป็นกลุ่มๆ คุยมีสาระ ให้ความรู้เขาไป ถึงเวลาที่พระเทศน์จบ ถึงเวลาที่ไปนั่งเป็นประธานแล้ว เราค่อยกลับไปนั่งกับเขา ไม่ใช่ไปถึงแล้วไปนั่งเป็นประธาน มันไม่ได้ประโยชน์อะไร คือเราไป ต้องได้ให้ความรู้ชาวบ้านด้วย คุยกับเขา

แต่บางพื้นที่เขาชอบตัวบุคคล ตัวพรรค หรือชอบทั้งตัวพรรคและตัวบุคคล ถ้าผมมองนะ พรรค 40% ตัวบุคคล 60% ในส่วนของพรรค 40% เราหาคนเพิ่มมาอีก 10% ก็เข้าวินแล้ว นี่คือภาพรวม ถ้าเกิน 50% แล้ว คือได้เลยครับ ถ้าคนไม่ได้คิดอะไรมาก ก็คือผ่าน” (รัฐกิจคดี ชาติพัฒนา, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2562)

สนับสนุนด้วย ทศนะของ ส.ส. ประยุกต์ศักดิ์ จินตะเวช (สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย เขตเลือกตั้งที่ 9 อำเภออุบลราชธานี อำเภอนาจะหลวย อำเภอสิรินธร (ยกเว้น ต.ผางคำ ต.คันไร่ ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย) ที่วิเคราะห์ว่า ประชาชนไม่ชื่นชอบการบริหารงานของรัฐบาล คสช. ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากปัญหาเรื่องเศรษฐกิจไม่ได้รับการแก้ไข เกิดการเปรียบเทียบกับรัฐบาลที่มาจากพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน หรือพรรคเพื่อไทยที่เคยทำให้เศรษฐกิจเฟื่องฟู ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ส่วนหนึ่งก็ต้องยอมรับว่า ในการบริหารงาน 5 ปี ของรัฐบาล คสช. การแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจ ประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข แล้วก็พูดง่ายๆ ภาษาบ้านเราก็คือ “เกาไม่ถูกซี่ไคล” ไม่ได้แก้ไขปัญหาเรื่องของปากท้องได้อย่างจริงจัง แล้วทำให้ประชาชนเขายังมองถึงการแก้ปัญหาในยุคของรัฐบาลของไทยรักไทย

พลังประชาชน เพื่อไทยที่เคยทำให้เศรษฐกิจเฟื่องฟู แล้วก็ประชาชนมีรายได้ ลืมตาอ้าปากได้ โดยเฉพาะเรื่องสินค้าการเกษตร มันขึ้นอยู่กับตัวนโยบาย เพราะว่าส่วนหนึ่งต้องยอมรับว่านโยบายของพรรคไทยรักไทยพลังประชาชน แล้วก็มาถึงพรรคเพื่อไทย มีส่วนในการตัดสินใจ แล้วก็มีส่วนอย่างมาก ในการที่ชาวบ้านได้เกิดข้อเปรียบเทียบ ผมเชื่อว่าอย่างนั้น เพราะว่าสัมผัสได้ ผมลงพื้นที่ ประชาชนจะพูดถึงว่า โดยเฉพาะพื้นที่ผมคิดว่าไม่ใช่เฉพาะพื้นที่นี้ แต่หลายๆพื้นที่ก็จะบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า อยากจะให้พรรคเพื่อไทย กลับมาเป็นรัฐบาลอีกครั้ง ให้ได้ใช้นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค หรือว่าโครงการที่กระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสินค้าการเกษตร อย่างที่ท่านอดีตนายกฯ ยิ่งลักษณ์ เคยใช้ก็คือจำนำข้าว” (ประภูศักดิ์ จินตะเวช, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562)

ส่วนนายปรีชญา ฉ่ามณี (สจ. ทำใจ) (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) ผู้สมัคร ปชป.อุบลฯ เขต 7 มองว่าการเลือกตั้งคราวนี้ ประชาชนสามารถเชื่อมโยงกันได้ว่าพรรคพลังประชารัฐคือ พรรคของท่านพลเอกประยุทธ์ โดยประชาชนตัดสินใจเลือกพรรคเก่าที่มีผลงานมากกว่าที่จะให้พลเอกประยุทธ์อยู่ต่อ ผลการเลือกตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีออกมาจึงทำให้พรรคพลังประชารัฐได้รับเลือกตั้งน้อย ส่วนพรรคเพื่อไทย ได้จำนวน ส.ส. ชนะทุกพรรคมาโดยตลอด เพราะประชาชนยังชอบทักษิณอยู่

“เราต้องยอมรับครับว่าพี่น้องประชาชนเป็นคนเก่งคนฉลาดนะครับ บางอย่างที่เราพลังประชารัฐเดินไป พี่น้องประชาชนก็รู้ว่าจะเดินไปแนวทางไหนว่าจะก้าวผ่านพลเอกประยุทธ์ี่เปล่า เพราะว่ามุมมองของพี่น้องประชาชน คือเขามองคนที่จะมาเป็นหัวหน้าพรรคตัวจริง และมองคนที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีตัวจริง จากที่เราดูตามข่าว เวลาพรรคพลังประชารัฐลงพื้นที่หาเสียง ก็จะมีท่านนายกรัฐมนตรี ท่านพลเอกประยุทธ์ บางครั้ง บางเวที ท่านก็ไปขึ้นเวทีด้วย ก็ทำให้

พี่น้องสามารถเชื่อมโยงกันได้ว่าพรรคพลังประชารัฐคือพรรคของท่านพลเอกประยุทธ์ แล้วทำให้พี่น้องตัดสินใจได้ครับ ว่าพี่น้องจะเลือกเอาระหว่าง ให้อยู่ต่อ หรือว่าจะให้พรรคที่เป็นพรรคขึ้นมาใหม่ หรือว่าพรรคเก่าที่มีผลงาน ทำหน้าที่ต่อนะครับ จึงมีผลการเลือกตั้งออกมาค่อนข้างที่จะน้อยมาก ของพรรคพลังประชารัฐนะครับ”

“จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความคิด กลุ่มนักรการเมืองก็หลากหลาย แต่ต้องยอมรับพรรคเพื่อไทย คือพรรคเพื่อไทย ได้ครองอุบลฯ มานานพอสมควร คือเลือกตั้งแต่ละครั้งนะครับ ต้องยอมรับว่าพรรคเพื่อไทยได้จำนวน ส.ส. ชนะทุกพรรคมาโดยตลอด ปกติก็จะอยู่ประมาณ 7-8 ท่าน มาโดยตลอด ครั้งนี้ก็ไม่แปลกใจครับที่ได้ 7 ท่าน ไปเป็น ส.ส. ที่เราคาดคิดว่าพรรคเพื่อไทยจะได้ประมาณนี้นะครับ ที่เราสังเกตก็คือ พี่น้องยังมีความรักความผูกพันในพรรคเพื่อไทยมากพอสมควร แต่ที่เชื่อมโยงได้ก็คือ พุดง่ายๆ ก็คือ พี่น้องยังชอบทักษิณอยู่นะครับ”

ตามที่ผมได้สัมผัส กับพี่น้องประชาชน ผมก็ลงพื้นที่มาโดยตลอดระยะเวลา 4-5 ปี ก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง ผมไม่เห็นพรรคอนาคตใหม่ ลงพื้นที่เลย ไม่เคยเห็นเลย แต่คะแนนเยอะกว่าผมอีก ผมลงพื้นที่ทุกวัน ปกติผมลงพื้นที่ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งมาประมาณ 4-5 ปี เพราะว่าผมเป็น ส.จ. เราก็ได้มีโอกาสสัมผัสกับพี่น้องประชาชน แต่ที่เราแพ้ จุดอ่อนก็คือระบบ Social Media เราสู้เขาไม่ได้ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เราไม่สามารถที่จะจับกระแสของคนรุ่นใหม่ได้ เพราะว่าเวลาเราลงพื้นที่ เราก็สัมผัสแต่คนแก่เป็นส่วนมาก เพราะว่าส่วนมากคนรุ่นใหม่ วัยรุ่น จะไปทำงานที่ต่างจังหวัด” (ปรีชญา ฉ่ามณี, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

ภายหลังการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563 นายปรีชญา ฉ่ามณี (สจ. ทำใจ) พร้อมอดีตผู้สมัคร ส.ส.ภาคอีสานของพรรคประชาธิปัตย์อีก 7 คน ได้

ลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เพื่อไปร่วมทำงานทางการเมืองก่อตั้งพรรคใหม่ร่วมกับนายกรณ์ จาติกวณิช อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์หลายสมัย ซึ่งนายนายปรีชญา ฉ่ำมณี ให้เหตุผลของการลาออกว่า เนื่องจากการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้น พรรคประชาธิปัตย์ได้เข้าร่วมรัฐบาล แต่มองว่าสภาวะการเมืองในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พรรคการเมืองที่จะเป็นทางเลือกให้กับพี่น้องประชาชนต้องทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคที่ผ่านมาได้โหวตเสียงให้กับนายกรณ์ จาติกวณิช เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เพื่ออยากเห็นการเปลี่ยนแปลง และเห็นว่านายกรณ์ จาติกวณิช เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีแนวทางสายกลาง ยึดถือปฏิบัตินิยมในการทำงาน มีแนวทางทำงานการเมืองตรงกับกลุ่มตน เป็นบุคคลที่จะนำพาบ้านเมืองออกจากความขัดแย้งได้ ตลอดจนนำประเทศออกจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ เพราะเป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (มติชนออนไลน์, 2563, ออนไลน์)

3.2 ปัจจัยด้านการจ่ายเงินซื้อเสียง

ค้นพบว่า เงินซื้อเสียงยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่บ้างในบางพื้นที่ แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักปัจจัยเดียวอีกต่อไป กล่าวคือ ภูมิทัศน์ทางการเมืองในจังหวัดอุบลราชธานีได้เปลี่ยนแปลงไป นับตั้งแต่การมีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน 2540 เป็นต้นมา

ตัวอย่างข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ ส.ส.สมคิด เชื้อคง (สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย ที่ให้ทัศนะว่า การเลือกตั้ง เมื่อ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งที่บางพรรคใช้เงินซื้อเสียงเป็นจำนวนมากอย่างโจ่งแจ้ง และแพร่หลาย มีการใช้เจ้าหน้าที่รัฐ อำนาจรัฐเข้ามาช่วยเหลือบางพรรค ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“การเลือกตั้ง เมื่อ 24 มีนาคม 2562 ตั้งแต่มีการเลือกตั้งมา ผมผ่านการเลือกตั้งมาครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ผมไม่เคยเห็นการเลือกตั้งครั้งไหนที่มันใช้เงินและก็ใช้วิธีการที่แย่มากที่สุด เลวร้ายที่สุด ทั้งอำนาจรัฐ ทั้งกติกากติกาที่พอรู้ๆ กันหมดว่ามันเป็นอย่างไร แต่การปฏิบัติซึ่งผมไม่อยากจะเรียกว่าประชาธิปัตย์ ผมว่าเป็นการเลือกตั้งที่อยู่ในกรอบของการบังคับ อันนี้เป็นภาพกว้างๆ ทั้งหมดว่า วันนี้ถ้าเมืองไทยจะดำเนินการเลือกตั้งแบบนี้เหมือนเอาการเลือกตั้งมาฟอกขาว ว่าได้เลือกตั้งแล้ว ได้ทำแล้ว มันกลายเป็นเรื่องราว เห็นบรรยากาศแล้วไม่ดีเลย หากกติกานี้ยังอยู่ งดหน้าไม่รู้ ผมจะเลือกตั้งหรือเปล่า เป็นนักการเมืองแล้วทำอะไรไม่ได้เลย เหมือนถูกมัดมือชก โดยเฉพาะซีกของฝั่งเพื่อไทย

บางพรรค เฉลี่ยแล้วใช้เงินแต่ละเขต น่าจะประมาณ 20-30 ล้านบาท ประเมินจากสิ่งที่ทำ เช่น จำนวนเงินที่จ่าย อสม. จ่ายแกนนำ แกนนำจ่ายหัวละ 300 บาท แต่มีจำนวนมาก อสม.จ่ายหัวละ 300 บาท จาก 4,500 คน นี่คือเขตเดียว แล้วพรรคที่เริ่มอัดหนักที่สุดก็คือพรรค... เริ่มตั้งแต่เก็บบัตร อันนี้ทำก่อนเพื่อน ทำก่อนหน้านี้ 5-6 เดือนเลย แล้วได้จ่ายผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. หมู่บ้านละ 6 คน คนละ 1,000 บาท ทำทุกหมู่บ้าน แล้วต่อไปก็เก็บบัตร ก็ทำหนังสือทวงไปที่ กกต. และก็พร้อมภาพถ่ายที่เขาถ่ายบัตรประชาชนมา ส่งไป กกต. คือบางที่เราไปไวยวายอะไรก็ไม่มีประโยชน์ผมต้องส่งอะไรเป็นหลักฐานเลย แบบนี้ผิดกฎหมายหรือไม่ กกต. ก็ตอบมาว่ายังไม่มีการฎีกาเลือกตั้ง ก็คือทำก่อนที่จะมีราชฎีกาออกมา แต่หลังจากนี้ไปก็ยังเก็บอยู่ ผมก็เลยให้ทีมงานโคราช เพราะทีมโคราชเขาทำเยอะ แล้วก็เอาไปร้อง ร้องก็ยังไม่มีคำตอบขึ้นมาเลย”

มองว่าเงินซื้อเสียงยังมีผลอยู่มากในบางเขต มีผลมาก ยังใช้ได้อยู่ ผมว่า 50% ขึ้น ได้แน่ๆ เพราะว่า

เงินที่ได้มาบางเขตไม่เหมือนกัน แต่โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่าย เขาจะตกหัวละ 300 บาท เขาไม่ได้แจกเต็มทั้งหมด เขาแจกครึ่งหนึ่ง เขาแจกประมาณนั้น แต่โดยเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายจะตกคนละ 300 บาท โดยเฉลี่ยไม่ว่าสูงต่ำ ประมาณ 80,000 คน มันก็ประมาณ 24 ล้านบาท ประมาณนี้ของเขา ผมก็คาดการณ์จากที่เขาทำ

เรื่องบล็อกไม่เจอ เจอแต่คำชู้ ชู้กลุ่มลูกทีมผม ว่าต่อไปนี่อย่าเลือกสมคิดนะ เลือกเมื่อไหร่ก็ได้ใบแดง รับรอง เดี่ยวผมจะโดนคดี 40 ส.ส. มากก็ได้ใบแดง เป็น คำชู้จากพรรคตรงกันข้าม ชูมาตลอด มีบางคนชู้บอกว่า พวกคุณเดินออกหาเสียงไม่ได้ รับรองคุณได้ใบแดง ผมก็ ไปประชุมแกนนำว่าอย่าไปสนใจพวกนี้ ทำตามหน้าที่ ไปพบปะพี่น้องตามหน้าที่ ถ้าใครชู้ ถ้าใครพูดจริงก็จดชื่อ มา ผมจะร้อง กกต. เรื่องชู้ ชูว่าคุณไปจ่ายเงินเป็นเรื่อง ผิดกฎหมาย ผมบอกว่าไม่เป็นไรหรอก บอกเลยว่า เราไม่ได้ทำผิดกฎหมาย เราทำเต็มที่ คือบางที คำชู้ เป็นการเขียนสื่อให้ว้าวแล้ว เขียนสื่อให้ทีมงานไม่กล้าพูด ไม่กล้าออก ปกติการเลือกจะไม่ค่อยทำแบบนี้ ปี 2554 เรื่องพวกนี้ไม่เกิด คุณอภิสิทธิ์เป็นนายกฯ รักษาการ ก็ไม่เกิด ไม่มีครับ

นายอำเภอบางคนก็ไปสั่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มันผิดปกติ หน่วยงานของรัฐ กลับเงียบ อสม. โคนหมด ครอบคลุม แต่ผมก็เชื่อว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีไม่กี่คนหรอก ส่วนอื่นๆมันก็เป็นชาวบ้านนั่นแหละ เราก็พยายาม พลิกสถานการณ์โดยเข้าปราศรัย ผมแกล้งแกล้มโดยผมไป ปราศรัยประจำหมู่บ้าน ผมปราศรัยคนเยอะสุด 500 คน ไม่ได้จ่ายเงินสักบาทนะ จ่ายแต่ค่าแก้อ้อค่าอะไร โดยเฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่าย ค่าปิดกวาด ค่าแก้อ้อ ตามศาลากลางบ้าน

ผมก็ย้อนดูคะแนน คะแนนที่ไปปราศรัยประจำ หมู่บ้าน ผมชนะหมดนะ ที่ไปอธิบายกับชาวบ้าน แปลว่า ชาวบ้านยังอยากได้รับคำอธิบาย บังเอิญผมไปไม่ทัน สาเหตุจากเรื่อง “เวลา” ไม่ใช่เวลาน้อยนะ มากอยู่ แต่

บังเอิญการปราศรัยนั้นมันได้แต่เช้ากับเย็น วันหนึ่งได้ 10 หมู่บ้านถือว่าเก่ง เพราะว่าเที่ยงบ่ายมันร้อน แล้ว ชาวบ้านไม่มา เที่ยงบ่ายผมต้องเดิน เดินตามหมู่บ้าน เหมือนเดินเคาะประตู ทั้งหมด 340 หมู่บ้าน ผมไปจริงๆ ได้ 270 ซึ่งก็ถือว่าตามเป้าไปเยอะ ตอนไปปราศรัยมีคน มานั่งฟังน้อยสุด 32 คน เยอะสุด 500 เฉลี่ยจากทั้งหมด ประมาณ 80 คนโดยเฉลี่ย ซึ่งโอเค เพราะการปราศรัย โดยที่ไม่ได้จ่ายเงิน” (สมคิด เชื้อคง, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562)

สอดคล้องกับบทวิเคราะห์ของ ส.ส. ชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย ที่สะท้อนทัศนคติว่า ตลอดชีวิตที่เราเป็นผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงวันนี้ เป็นผู้แทนมา 10 สมัย เป็นสมัยเดียวที่ตนมีความอึดอัดมากที่สุด โดย ส.ส. ชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ มองว่าตั้งแต่เป็นผู้แทนราษฎรมา 10 สมัย 20 กว่าปี ครั้งนี้เลวร้ายที่สุด มีการซื้อเสียงมากที่สุดและแพงที่สุด บังคับเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดให้มาช่วยบางพรรค ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“สำหรับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญปี 2560 ซึ่งจริงๆ แล้วก็เป็นที่วิตกกังวล ซึ่งพวกเราเป็นนักกีฬา ในปี 2540 เราก็ปฏิบัติตามกติกาการแข่งขัน ปี 2550 เราก็ปฏิบัติตามกติกาการแข่งขัน มาปี 2560 พอเรารู้ กติกาแล้ว ซึ่งแรกๆ เราไม่รู้ว่าเราจะแข่งอะไร แต่พอ กติกาออกมา เราเป็นนักกีฬา เราก็ปฏิบัติตามกติกา แต่คู่ต่อสู้ของเรา เขาไม่ได้ปฏิบัติตามกติกาเลย ที่เขียนไว้ ก็เขียนสื่อให้ว้าวแล้ว สุดท้ายการแข่งขันก็บอกว่าพรรค.. เองไล่สตั๊ดเตะฟุตบอล แต่พรรคเพื่อไทยต้องอย่าใส่ รองเท้า กรรมการก็เป็นฝ่ายเขา พวกผมทำอะไรไม่ได้ พอเสร็จแล้ว กติกาที่เขียนไว้ก็ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ รัฐธรรมนูญที่เขียนไว้ เขียนไว้เพื่อใช้บังคับกับคนอื่น แต่คนของตัวเอง ไม่ได้บังคับใช้เลย อันไหนที่ผิด ก็เลือก กติกาที่ผิดมาบังคับพวกผม แต่พวกเขาผิวยังไงก็ไม่ผิด ก็เปรียบเสมือนถ้าเป็นชาวบ้านอยู่แถวบ้านผมเขาบอกว่า

เวลามีหมอล่าลูกชาวบ้านห้ามเดิน ถ้าเดินโดนจับ ถ้าลูกผู้ใหญ่บ้าน ลูกกำนัน ลูก ส.จ. ส.ส. เดินได้ ไม่จับ อันนี้ก็เหมือนกันในหลักทฤษฎีที่มีการเลือกตั้งรอบนี้ก็คล้ายๆ กัน ซึ่งประชาชนคนเลือกตั้งเขาเห็น ว่า... รังแกผู้สมัคร... บังคับประชาชน แต่ฝ่ายตัวเองนี่ปล่อยปละละเลย เอามาปิดหัวบ้านท้ายบ้าน แล้วก็แจกเงินซื้อเสียง ซึ่งเป็นกติกา ในการเลือกตั้งห้ามแจก ห้ามซื้อเสียง แต่เขาก็ใช้กติกาในการแจก การซื้อเสียงโดยไม่ผิดกฎหมายเลย ไม่กลัวกติกาเลย ซึ่งกรรมการก็มองไม่เห็น นี่คือกติกาของปี 2560

ก็ต้องบอกว่าตลอดชีวิตที่เราเป็นผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงวันนี้ เราเป็นผู้แทนมา 10 สมัย เป็นสมัยเดียวที่เรามีความอึดอัดมากที่สุดในการเล่นกีฬาที่เราเป็นผู้แทนมา 10 สมัยนี้ ไม่รู้เขาใช้กติกาอะไร จะบอกว่าเตะฟุตบอล ห้ามเอามือเตะหรือจะบอกว่าเล่นวอลเลย์บอลห้ามเอาเท้าเตะ แต่สุดท้าย กติกาที่บังคับเรา บังคับได้ทุกอย่าง แต่เขากลับไม่โดนบังคับเลย มันทำให้เราซึ่งเป็นนักกีฬา เป็นผู้สมัครมีความอึดอัดมาก สมัยนี้เป็นสมัยที่อึดอัดมากที่สุด ต้องระวังตัวตลอดเวลา ในการลงพื้นที่หาเสียงก็มีทหารตามมีตำรวจตาม ไม่มีอิสระในการหาเสียง

ส่วนเขตที่พรรคเพื่อไทยแพ้ มองว่า การเลือกตั้งรอบนี้นะครับ ถ้าสู้กันตามปกติ ถ้าแบบนักมวยใส่นวมทั้ง 2 คน จังหวัดอุบลราชธานี เราชนะหมด แต่ว่าพอกติกาเริ่ม ระฆังเคาะ เป้ง! ฝ่ายเขาไม่ได้ใส่นวมเลย เราใส่นวมแล้วมันจะชกเขาหลังได้ยังไงหละ แต่เรามีกองเชียร์ คือประชาชนที่สนับสนุนเรา แต่ถามว่าประชาชนคนอีสาน กักลัวบาป พอพรรคตรงข้ามเขาแจกเงินซื้อเสียง เราไม่ได้แจก ก็มีครอบครัว 5 คน ก็ไปเลือกเขา 2 คน ครอบครัว 3 คน ก็ไปเลือกเขา 1 คน ซึ่งมันก็เข้าหลักของเขา เพราะเขาไม่ยอมได้ผู้แทน แต่เขาอยากได้คะแนนบัญชีรายชื่อ เขาก็ได้คะแนนบัญชีรายชื่อตามที่ เขาหวัง เขตละ 20,000 – 30,000 คะแนน ไปรวมในระดับประเทศเพื่อที่จะได้ ส.ส. บัญชีรายชื่อ ซึ่งจังหวัด

อุบลราชธานี ได้มากกว่าเป้าหมาย ก็คือบังเอิญมันได้ผู้แทนด้วย แล้วผู้แทนเขตที่เราเสียไป ก็เป็นการหักหลัง เพราะเป็นผู้แทนระหว่างญาติ พี่น้องทั้ง 2 ฝ่าย เป็นญาติกัน”

การซื้อตัวก่อนเลือกตั้ง ก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง เขาได้ติดต่อมาหาเรา ติดต่อมาหลายครั้งมาก ในการเชิญชวนให้เราไปอยู่ด้วย ในการข่มขู่ด้วย ไม่ได้ติดต่อธรรมดา ก็ทั้งติดต่อทั้งข่มขู่ โดยข่มขู่ว่า ถ้าคุณไม่ไปอยู่กับผม คุณก็ต้องโดนใบแดง คุณต้องโดนกักขังแกล้ง แต่ถ้าคุณมาอยู่กับผม คุณได้ตั้งค้ด้วย แล้วคุณได้เป็นผู้แทนแน่นอน แต่เราก็ไม่เลือก เพราะเรารักประชาชน เรารู้ว่าไปอยู่กับเขา มันไม่ใช่ประชาธิปไตย เราอยู่กับประชาชน

ตั้งแต่เป็นผู้แทนราษฎรมา 10 สมัย 20 กว่าปี ครั้งนี้เลวร้ายที่สุด คือไม่รู้คุณจะเขียนกติกาอย่างไร แต่ถ้าคุณไม่ปฏิบัติ ครั้งนี้มีการซื้อเสียงมากที่สุดและแพงที่สุด และก็เยอะที่สุด คือกติกาคุณบอกว่าบ้านเมืองสวยงาม แต่จริงๆ หลังบ้านคุณปล่อยให้ทำผิดกฎหมายหมดเลย แล้วก็บังคับเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดให้มาช่วยตัวเอง โดยมีการสั่งการมาจากบางกระทรวง สั่งมาหาผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งหานายอำเภอ นายอำเภอสั่งหากำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าฯ ก็เรียกกำนันผู้ใหญ่บ้านเข้าพบ และกระทรวงอื่นๆ ก็เหมือนกัน แต่สุดท้าย ข้าราชการก็ฟัง แต่เขาคงไม่เลือก”

แนวตะเข็บชายแดนทั้งหมดไม่ต้องห่วง เพราะว่า เขาโดนคอมมิวนิสต์รังแก วันนี้เงินจะซื้อเท่าไรก็ยิงเขาไม่เข้า เพราะเขาเป็นมนุษย์ตอตันทุกชนิดเป็นนายกา นอกนั้นเขาไม่ได้เป็นมนุษย์ เพราะอำนาจรัฐไปรังแกเขา วันนี้คุณจะยิงยังไงคุณก็ยิงไม่เข้า ใจของเขากริตออก ก็เป็นเพื่อไทยทั้งหมด ลองเอาแผนที่มาทางดู ศรีสะเกษ อุบลฯ มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองคาย เพื่อไทยทั้งนั้น คุณจะแจกยังไงก็ยิงไม่เข้า โดยเฉพาะอำเภอที่เคยมีคอมมิวนิสต์ อย่างที่ ชานุมาน เสนางคนิคม น้ำยืน น้ำขุ่น บุณฑริก ยิงไม่เข้า เพราะพวกนี้เขาโดนรังแก

มาตลอดชีวิตเขา เขาจะมีความเป็นมนุษย์ตอนทักซิณ เป็นนายกฯ “เขาคิดว่าไทยบ้านนอก ได้เงินปีบกะลี เลือกโหดหนา” (ชวิทย์ พิทักษ์พรพลก, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

ขณะที่ ส.ส.รัฐกิจดี ชาติพัฒนา (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย วิเคราะห์ว่า เงินซื้อเสียงไม่เป็นผลเสมอไป ยังมีปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด และปัจจัยด้านตัวบุคคลด้วย ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“เงินซื้อเสียงไม่เป็นผล ตนมองว่าไม่มีผลเพราะว่าดูบางพรรคจ่ายเงินอย่างมหาศาล หัวคะแนนจ่ายจะ 6-7 รอบ ของผู้นำหมู่บ้าน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลักหมื่น อสม.คนละ 6-7 รอบ แล้วก็ช่วง 3 วันสุดท้ายก็แจกปุ๋ยม รอบละประมาณ 200-300 บาท ส่วนผู้ใหญ่บ้านนี้ 500 หรือ 1,000 บาท กำนันหลายพัน รวมๆ แล้วเป็นหมื่น หรือ อสม. ก็ได้หลายรอบ คนละ 500 บาท โดย 500 บาทนี้ได้หลายรอบ แต่ผมสังเกตดูว่าเลือกตั้งครั้งที่ผ่านๆ มา ผมอยู่ชาติไทย แต่ก่อนมี 2 อำเภอ คือ ตระการพืชผล กับ กุดข้าวปุ้น อำเภอตระการพืชผลมีอยู่ 23 ตำบล ผมแพ้ 1 ตำบล ชนะ 22 ตำบล ส่วนอำเภอกุดข้าวปุ้นมี 5 ตำบล แพ้ไป 1 ชนะ 4 แต่รอบนี้พอเราย้ายไปอยู่พรรคเพื่อไทย 2 ตำบล ที่เราเคยแพ้แต่ก่อน กลับมาชนะ กลายเป็นว่า 2 ตำบลนี้ ชอบในเรื่องพรรค ชอบตัวบุคคลด้วยพรรคด้วย แต่มาตรงข้ามว่า เรามีแพ้ รอบนี้อำเภอตระการพืชผล กลับไปแพ้อยู่ที่ 6 ตำบล จาก 23 ตำบล ก็เลยรู้เลยว่า เขาชอบเราอยู่ ชอบพรรคอยู่ แต่ไปแพ้ ปัจจัยเรื่องเงิน คือ 6 ตำบลนี้น่าจะมีปัจจัยเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง คือเราเล่นการเมือง เราก็ไม่อยากให้เป็นภาวะนักการเมืองซื้อเสียงกลัวด้วย เขาแจกได้ฝ่ายเดียว เขาไม่อยากให้มีภาพว่าเป็นนักการเมืองที่มาจาก การซื้อเสียงไง ก็พูดอยู่ตลอดว่า ถ้าเกิดเราอยู่พรรคนี เราจะทำแบบไม่ต้องซื้อเสียงดูก็สำเร็จ”

“ประเด็นหลักๆ ผมว่าเงินไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการเลือกตั้ง ตัวนี้เอาเขียน “เงินไม่ใช่ปัจจัยหลักในการเลือกตั้ง” สิ่งที่น่าสนใจหลักๆ ก็คือเรื่อง (1) นโยบายพรรค (2) ก็คือตัวบุคคล ตัวผู้สนใจ อันนี้คือ 2 ตัวหลัก ประเด็นเงินยังอยู่ลำดับที่ 3 ถ้า 2 ตัวหลักดี ตัวที่ 3 ไม่มีผลเลย เรื่องเงินไม่มีผล แต่เขตอื่นผมก็ไม่รู้ แต่ผมก็ไม่ค่อยได้แชร์กัน เรื่องพรรคยังมีผลอยู่ครับ รอบที่แล้วเพื่อไทยกันนโยบายเข้าไปนิดหนึ่ง เรายังเอานโยบายเดิมๆ ที่เคยทำงานสำเร็จมาใช้ในการหาเสียง แต่ถ้าปล่อยนโยบายเด็ดๆ ดีๆ ออกมา มันก็สบาย”

การเลือกตั้งครั้งนี้ ของจังหวัดอุบลฯ คือรู้เลยว่าเงินไม่ใช่ตัวปัจจัยในการเลือกตั้ง คือหลักๆ เลยจะเป็นพวกพรรค นโยบายพรรค แล้วก็ตัวบุคคล 3 ตัวนี้คือตัวหลัก

คิดว่าในอนาคตปัจจัยเรื่องเงินจะเบาลง คือ ไม่ได้ใช้เงินในการเลือกตั้ง ไม่ต้องแจก คือการลงพบปะชาวบ้าน ให้ความรู้ชาวบ้าน เหมือนไปงาน ก็จะไปเป็นประธานงานศพ เดินไปถึงไม่ใช่เราจะเดินไปที่นั่งประธาน จะเดินคุยเป็นกลุ่มๆ ก็เดินไปหาชาวบ้านก่อน นั่งคุยกับชาวบ้านเป็นกลุ่มๆ คุยมีสาระ ให้ความรู้เขาไป ถึงเวลาที่พระเทศน์จบ ถึงเวลาที่ไปนั่งเป็นประธานแล้ว เราค่อยกลับไปนั่งกับเขา ไม่ใช่ไปถึงแล้วไปนั่งเป็นประธาน มันไม่ได้ประโยชน์อะไร คือเราไป ต้องได้ให้ความรู้ชาวบ้านด้วย คุยกับเขา

แต่บางพื้นที่เขาชอบตัวบุคคล ตัวพรรค หรือชอบทั้งตัวพรรคและตัวบุคคล ถ้าผมมองนะ พรรค 40% ตัวบุคคล 60% ในส่วนของพรรค 40% เราหาคนเพิ่มมาอีก 10% ก็เข้าวินแล้ว นี่คือภาพรวม ถ้าเกิน 50% แล้ว คือได้เลยครับ ถ้าคนไม่ได้คิดอะไรมาก ก็คือผ่าน” (รัฐกิจดี ชาติพัฒนา, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2562)

สนับสนุนด้วย ทศนะของ ส.ส.ประภูศักดิ์ จินตะเวช (สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย เขตเลือกตั้งที่ 9 อำเภอบุญทริก อำเภอ

นาจะหลวย อำเภอสิรินคร (ยกเว้น ต.ผางคำ ต.คันไร่ ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย) ที่วิเคราะห์ว่า ปัจจัยเรื่องเงินไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ อาจจะมีผลบ้าง แต่มองว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งน้อยกว่าปัจจัยอื่น ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ปัจจัยเรื่องเงิน ในการเลือกตั้งเดิมนี่ สำหรับตัวผม ปัจจัยเรื่องเงินคิดว่าไม่ถึง 50% เพราะอย่างที่ผมบอก อันนี้อาจจะมองในมุมพื้นที่ผม เพราะว่าประชาชนได้มีข้อเปรียบเทียบในการตัดสินใจว่านโยบายที่ผ่านมาเป็นอย่างไร แล้วก็ที่ผ่านมารัฐบาล คสช. หรือรัฐบาลพลเอกประยุทธ์เนี่ย ขออนุญาตเอ่ยนาม ได้ใช้นโยบายมา 5 ปีแล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านได้

ประชาชนเดือดร้อนมาตลอด 4-5 ปี แล้วเป็นช่วงที่ผมลงพื้นที่ ชาวบ้านสะท้อนปัญหาให้เราฟังว่า จากที่พบเกษตรกร มันล่าปะหลังก็ขายได้ กิโลกรัมละ 2 บาท ช่วงที่ธรรมาภัยก็เหลืออยู่ประมาณ 1.70 บาท ยางพารา เขาเคยขายได้ยากก้อนถ้วยหรืออย่างแผ่น เขาเคยได้ 60-70 บาท เขาก็ขายได้อยู่ประมาณ 30-40 บาท แล้วช่วงนั้นมันก็อยู่ประมาณสัก 10 กว่าบาทไม่ถึง 20 บาท ซึ่งมันแตกต่างจากแต่ก่อนมาก แล้วก็ข้าวมันเหมือนกับว่า รัฐบาลไม่ได้ธรรมาภัยในเรื่องการแก้ไขปัญหายั่งยืน มีแต่นโยบายฉาบฉวยมาบอก สมมติว่าประชาชนเดือนร้อนเรื่องราคาข้าว ก็อนุมัติงบประมาณขึ้นมาก้อนหนึ่ง มาช่วยให้กระตุ้น มาช่วยชาวบ้านระยะสั้น ก็คือให้ชาวบ้านไปลงทะเบียน เพราะฉะนั้นผมมองว่าตรงนี้นั้นก็เลยเป็นการตัดสินใจให้ชาวบ้าน ว่าปัจจัยเรื่องเงินไม่ใช่ประเด็นในการตัดสินใจ แต่ก็ไม่ใช่ว่ามันไม่มี มันมี แต่ว่ามันเป็นส่วนน้อย

ปัจจัยส่วนบุคคล ก็มี ส่วน ถ้าสมมติว่าใน 100% ผมว่าก็สำหรับตัวผู้สมัครอย่างผม ผมคิดว่าประมาณ 20%-30% นโยบายกับพรรครวมกัน ผมคิดว่า 30%-40% ได้ ส่วนที่เหลือก็จะเป็นเรื่องความชอบ ปัจจัย

ภายนอก ผมว่าพรรคเพื่อไทยในพื้นที่ผมเนี่ย ผมมองว่า 70% อีก 30% ก็จะเป็นส่วนอื่น” (ประภูศักดิ์ จินตะเวช, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2562)

ด้านคุณจิตรวรรณ หวังศุภกิจโกศล (สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562) (อดีต ส.ส.นครราชสีมา) เจ้าของธุรกิจหมิ่นล้าน (เจ้าของโรงงานแปงมัน บริษัทเอี่ยมอุบล จำกัด อ.น้ำยืน จ.อุบลฯ โรงงานแปงมันเอี่ยมบุรพา อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว) ผู้คัดเลือกและผู้สนับสนุนหลัก พรรคภูมิใจไทย จ.อุบลราชธานี สะท้อนทัศนะว่า เรื่องเงินมีผลน้อยมาก อาจจะมีผลบ้างแต่น้อย และมองว่าสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก ทีมหาเสียงต้องทบทวนรูปแบบและวิธีการหาเสียงใหม่ทั้งหมด

“เรื่องเงินมีผลน้อยมาก อาจจะมีผลบ้างแต่น้อย การเลือกตั้งของจังหวัดอุบลราชธานี รอบนี้เท่าที่กับสัมผัสเห็น มีผลน้อย มองว่าเดิมนั้นมันเปลี่ยนไปค่อนข้างเยอะ ในเรื่องสื่อ ในเรื่องของข่าว ที่คนเขาดูจากสื่อจากมือถือ จากทีวี มันจะต่างจากเดิม ก็นี้แหละคะ มันคนละทางเลยกับความรู้สึกเราใจ ตัวทีมงานก็ยุ่งๆ อยู่เลย ก็ต้องทบทวนใหม่หมดเลยคะ ต้องทบทวนตัวเอง คือเป็นคนใหม่ที่นี่ กบก็ต้องทำการบ้านให้มากกว่านี้ เว้นเสียแต่ว่าจะพัก มันหลายๆ อย่างที่ต้องให้เราศึกษาพื้นที่ที่คะว่า เพราะอะไร กบก็ยังหาคำตอบ ว่าทำไมที่นี่เขาทำให้เราเหมือนว่าจะได้คะเนน

อยากจะเรียนเลยว่า เขตนี้ คือถ้ากระแสอนาคตใหม่ กระแสเพื่อไทย ถ้าคนที่จะมาเป็นผู้แทนที่จะมาแข่งกับ 2 พรรค คิดว่า คนที่จะมาต้องขยันมากกว่าเขาถึง 2 เท่า ถึงจะได้ ต้องขยันกว่าพรรคเพื่อไทย ตัวนี้ กบก็บอกว่าสิ่งสำคัญ คุณจะต้องไปหาเจ้านายคุณ เจ้านายท่าน (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่ไม่ใช่ไปวิ่งออกงานหรืออะไร มันไม่ใช่ ต้องไปหา ไปนั่งคุย ไปถามเขา” (จิตรวรรณ หวังศุภกิจโกศล, สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562)

สอดคล้องกับข้อสรุปของนายเดิม ศรีเนตร (สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562) พรรคภูมิใจไทย เขต 10 มีวิเคราะห์ว่า ถ้านโยบายพรรคดี เงินไม่ค่อยมีผล ระบบพรรคมันยังมีอิทธิพล เงินยังไม่มีอำนาจพอ ยังเป็นอิทธิพลพรรค ตัวคน ตัวบุคคลนี้ก็ยังมีผลอยู่ แต่มองว่า พรรคภูมิใจไทยคาดหวังอย่างมั่นใจว่าจะได้ ส.ส. ทั้งหมด 3 คน คือ เขต 4 เขต 9 และ เขต 10 แต่ถ้าไม่ได้ก็หวังคะแนนปาร์ตี้ลิสต์ ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“มองว่า ระบบพรรคมันยังมีอิทธิพล ก็ยังมีความรักใคร่ ก็มีนโยบายที่ผ่านมาย้อนไปตั้งแต่เริ่มมีพรรคไทยรักไทย พลังประชาชน จนมาถึงเพื่อไทย ก็มีพื้นฐานเขามา ส่วนปัจจัยเรื่องเงิน มันก็ยังมีผลอยู่บ้าง ในโซนอื่น อาจจะไม่ แต่โซนนี้ (เขต 10) เงินยังไม่มีอำนาจพอ ยังเป็นอิทธิพลพรรค ตัวคน ตัวบุคคลนี้ก็ยังมีผลอยู่ ถ้ามีการเลือกตั้ง 2 ไบนะ ไบแรกจะเลือกพรรค ไบที่สองจะเลือกตัวคน (อาจจะเลือกคนพรรคอื่น) การเลือกพรรค เลือกคน นั้นค่อนข้างจะแปรผันไปเยอะอยู่

ผมลงพื้นที่จันทนาที่สุดท้าย ครบทุกหมู่บ้าน 341 หมู่บ้าน ผมไปประมาณ 330 หมู่บ้าน เหลืออีกประมาณ 10 หมู่บ้าน คือ 10 หมู่บ้านนี้ไม่ใช่ว่าไม่ได้ไปนะ บางหมู่บ้านมันแยก บ้านเดี่ยวแยกเป็น 2 หมู่บ้าน รวมศาลาเดียวกัน ถือว่าจุดเดียวใน 2 หมู่บ้าน สรุปคือไปครบ 341 หมู่บ้านเลย

ปรากฏการณ์พรรคอนาคตใหม่ อนาคตใหม่แทบจะไม่ได้หาเสียง แต่คะแนนเขาได้ไปตั้ง 8,000 กว่าคะแนน ก็ผู้ใหญ่น้อยๆ ก็ปล่อยตามเลยๆ ยังไงมันก็มีคะแนน เขาไม่ได้เอาตัวบุคคลนะ เขาหวังคะแนนปาร์ตี้ลิสต์นะ อนาคตใหม่ก็มาแรง ไม่มีใครรู้ตัว ก็วางแผนไม่ทัน ไม่ได้อยู่ในสายตา ไม่ได้อยู่ในโพลเลย อย่างศักดิ์ชัย คนเก่าๆ ยังแพ้เพื่อไทย ก็ยังแพ้อนาคตใหม่อย่างของประชาธิปไตย ท่านนาวิน ก็ยังแพ้

เงินก็มีส่วน ถ้าว่าจะไม่มีก็ยังมีผลอยู่พอสมควร อย่างกระแสของผมนี้ เมื่อจวนจะมีการเลือกตั้ง ใกล้เข้ามาอาทิตย์สุดท้าย หัวคะแนนเหมือนจะรู้ทันที่ว่าใครจะเข้าไม่เข้า ถ้าใครจะเข้าก็จะกระโดดไปฝั่งนั้นหมด คะแนนจะเทไปพรรคที่จะชนะการเลือกตั้งหมด เพราะว่าเราอยู่ในพื้นที่ จะเลือกทำไมคนที่ไม่ได้เป็น นี่คือเรื่องจริง แต่เงินก็เอา เงินเอาก็คือเอาจากหลายพรรค เอาทุกพรรค เอาทุกคน

แกนจัดตั้ง แกนนำ มีอยู่ประมาณ 4,500 คน แล้วพรรคอื่นก็พอๆ กัน แต่มันไปซ้อนกันอะ คนเดียวอาจจับ 2 พรรค 3 พรรค นี่เป็นเรื่องจริง

ถ้านโยบายพรรคดี เงินไม่ค่อยมีผล ผมก็เชื่ออยู่ว่า ถ้าภูมิใจไทยได้กระทรวงสาธารณสุข นโยบายก็จะสำเร็จอสม. เป็นหมอประจำบ้าน ที่ผมหาเสียง พี่น้องประชาชนก็ยังเรียกร้องอยู่

พรรคภูมิใจไทย จังหวัดอุบลราชธานี คาดหวังอย่างมั่นใจว่าจะได้ ส.ส. ทั้งหมด 3 คน คือ เขต 4 เขต 9 และ เขต 10 แต่ไม่ได้สักคน” (เดิม ศรีเนตร, สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2562)

รวมทั้ง หลักฐานจากเพจดังแชร์คลิปพรรคการเมืองแจกเงินชาวบ้าน โดยระบุข้อความ วันที่ 16 มีนาคม 2562 ก่อนการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าเพียง 1 วัน พบว่า มีการแชร์คลิป และภาพการแจกเงินประชาชนที่จังหวัดอุบลราชธานี เขต 4 โดยคลิปดังกล่าว มีการแชร์ในทวิตเตอร์ ซึ่งได้กล่าวถึงการปราศรัยของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง และหลังการปราศรัยมีการเข้าแถวต่อคิวรับเงิน ซึ่งประชาชนหนึ่งในผู้เข้าฟังการปราศรัยให้ข้อมูลว่า ทางทีมงานแจ้งว่าให้เป็น “คาร์ด” ให้กับผู้เข้าร่วมงาน เกิดการตั้งคำถามว่าเข้าข่ายซื้อเสียงหรือไม่

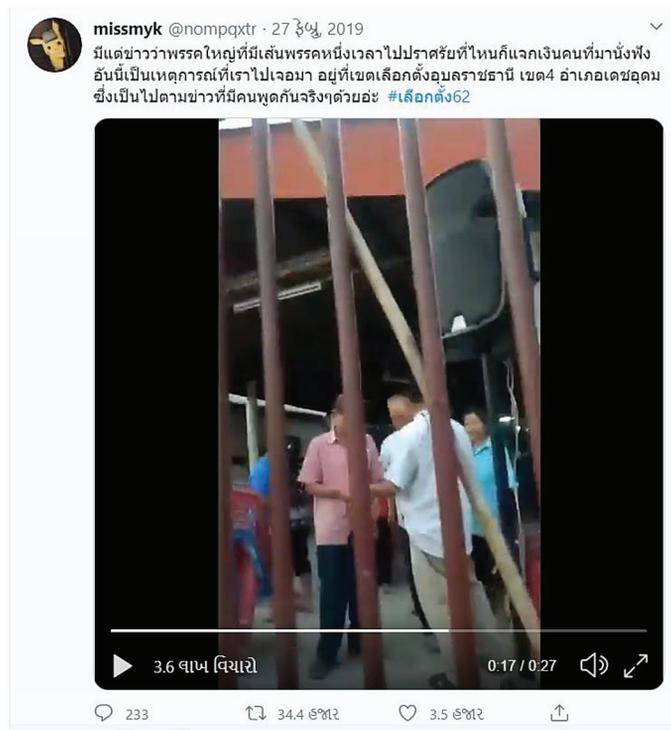
ซึ่ง พ.ต.ท. เรืองยศ มีแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวถึง

รถกันพวยปกกต

คลิปที่มีการแชร์อ้างมีการแจกเงินให้ประชาชนที่ไปฟังการปราศรัยของผู้สมัครพรรคการเมืองหนึ่ง เบื้องต้นทราบเป็นคลิปเก่าที่ กกต. ชุดสืบสวนได้ลงพื้นที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในเขตเลือกตั้งที่ 4 ตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา เบื้องต้นเห็นว่ามิมีมูล มีสถานที่

และเหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงเลือกตั้งครั้งนี้ จึงได้รับเรื่องร้องเรียนคัดค้านไว้แล้ว และเมื่อมีการนำคลิปมาปล่อยอีกก็จะนำคลิปหลังมารวมเข้ากับเรื่องเดิม เพื่อให้ชุดสืบสวนดำเนินการสอบสวนภายใน 30 วัน (ผู้จัดการออนไลน์, 2562, ออนไลน์)

ภาพที่ 1 ภาพการแชร์คลิป และภาพการแจกเงินประชาชนที่จังหวัดอุบลราชธานี

ขณะที่บางพื้นที่พบการจ่ายเงินซื้อเสียงแบบประกบคู่สองพรรค กล่าวคือ หากไม่ชอบพรรคแรก ก็ให้เลือกอีกหนึ่งพรรคซึ่งเป็นพรรคพันธมิตรกัน โดยการจ่ายเงินซื้อเสียงจะให้หัวหน้าคะแนนหมู่บ้านเดินจ่ายตามบ้านหรือนัดมารับ หรือจ่ายในช่วงการนำประชาชนเข้าร่วมฟังปราศรัยของผู้สมัครพรรคการเมือง ทั้งเวทีย่อยและการปราศรัยใหญ่ของผู้สมัครในจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงเวลาการจ่ายเงิน พบเป็นช่วงเวลาเข้ามิดเป็นต้นไปของวันที่ 23 มีนาคม 2562 ก่อนเลือกตั้ง 1 วัน ส่วนการจ่ายเงินก่อนหน้านี้ พบว่าจะจ่ายเงินช่วงเวลากลางวันโดยส่วนใหญ่ ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคและ

ผู้สมัครที่ใช้เงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลายในจังหวัดอุบลราชธานีไม่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง แต่สามารถเป็นตัวแปรช่วยเสริมคะแนนได้กับกลุ่มประชาชนบางพื้นที่หรือประชาชนบางส่วน แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักปัจจัยเดียวอีกต่อไป

ขณะที่ ส่วนการซื้อเสียงโดยการให้สิ่งของหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์อื่น พบได้น้อย นอกจากการให้คำมั่นสัญญาว่า เมื่อได้เลือกตั้งเข้าไปแล้วจะให้ผลประโยชน์อื่นเพิ่มเติม พบกรณีการหาเสียงกับบุคลากรทางการศึกษา (สพฐ.)

3.3 ปัจจัยด้านตัวบุคคล การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส.

นอกจากปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด อุดมการณ์ทางการเมือง (พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) และนโยบายของพรรค การจ่ายเงินซื้อเสียงแล้ว ยังมีตัวแปรด้านตัวบุคคล การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยหนุนเสริมด้วย โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ส.ส.เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย วิเคราะห์เขตเลือกตั้งของตนว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ได้รับชัยชนะมีหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ความผูกพัน บารมีของผู้สมัคร การลงพื้นที่หาเสียง การปราศรัยของผู้สมัคร เป็นต้น

“เหตุผลที่คู่แข่งแพ้ ตนมองว่า ยังหน้าใหม่อยู่ ความผูกพันน้อยกว่าคุณพ่อเยอะมาก มันห่างกันเยอะ ความสัมพันธ์ ความผูกพันมันยังไม่มาก กระแสพรรคก็ไม่มา ปัจจัยในการชนะมันน้อย ซึ่งเงินมันก็ต้องประกอบกับคนเก่าด้วย ถ้าเงินเยอะ แต่ว่ามันยังขาดบารมี มันจะยาก ผมยังรู้สึกว่าเขายังขาดบารมี คือคนในพื้นที่ ยังช่วยเขาไม่เยอะเท่าคุณพ่อ ตอนหาเสียง ตอนปราศรัยย่อย แต่ละหมู่บ้าน...”

จริงๆ ผมว่ามันถึงจุดหนึ่งที่ว่าเรื่องเงินยังมีผล แต่ว่าเปอร์เซ็นต์ในการมีผลมันลดลง มีประชากรสัก 20% ที่จะยึดเรื่องเงิน แต่มันก็ยังมีคนน้อย

รูปแบบการหาเสียงครั้งนี้ สำหรับผมเอง จริงๆ ทุกครั้งก็แตกต่างกันหมดนะ แต่ว่าคราวนี้มันจะเป็นปราศรัยย่อยเยอะขึ้น ทุกหมู่บ้าน เพราะว่าการจัดอะไรใหญ่ๆ มันจะยาก แล้วสื่อกระแสหลักนี้ ไม่มีเลย มันจะเน้นการปราศรัยย่อย เรื่องก่อนหน้าที่หาเสียงได้ เขาไม่ให้นำเสียง แล้วคราวนี้นโยบายมันไม่สามารถที่จะบอกได้นานๆ เหมือนคราวก่อน แล้วมันกระชั้นมาก แล้วพรรค

ก็ต้องโดนตรวจสอบนโยบายก่อนที่จะปล่อยออกมาด้วย ก็คือเหมือนกับว่า กกต. ต้องตรวจก่อน มันไม่ใช่เวทีนโยบายเหมือนเดิม มันเป็นเวทีจุดยืน คือเราไม่สามารถที่จะไปบอกอะไรผ่านทีวี ผ่านอะไรเหมือนเมื่อก่อนละ วันหนึ่งลงพื้นที่ปราศรัยประมาณ 10 หมู่บ้าน วันละตำบล ตอนเช้าเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก กลางคืนเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่

คือทางพรรคก็ออกนโยบายมาช้า คือทำได้ แต่ผมคิดว่าพรรคก็คงมีปัญหาในด้านกฎหมาย ที่ว่านโยบายต้องส่งไปให้ กกต. ตรวจก่อน ว่ามันกลายเป็นว่า สัญญาว่าจะให้รีเปลา ตรวจเสร็จแล้วค่อยมาบอก เรามีเวลาบอกนโยบาย มันแค่ 10 วันสุดท้าย 7 วันสุดท้าย มันน้อยมาก แล้วเราก็ต้องพยายามปราศรัยย่อย จริงๆ ปราศรัยย่อย มันก็ต้องกินเวลา เดือนสองเดือนนะ มันถึงจะปราศรัยย่อยได้ดี เยอะขนาดนั้น แต่ว่าเราก็ต้องปรับยุทธศาสตร์ว่า เราต้องไปบ้านไหน ยังไง เวลาจะไปยังไหน วันหนึ่งปราศรัยก็น่าจะประมาณ 10 จุด แต่ว่ามันจะเน้นหนักตอนเย็น ตอนเย็นนี้จะเยอะหน่อย ตอนเย็นนี้ก็จะประมาณ 4-5 จุด ที่เหลือก็ระหว่างวัน” (เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

ขณะที่ ส.ส. ชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ (สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562) พรรคเพื่อไทย ที่สะท้อนทัศนะสอดคล้องกันว่า ตลอดชีวิตที่เราเป็นผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงวันนี้ เป็นผู้แทนมา 10 สมัย เป็นสมัยเดียวที่ตนมีความอดอดมากที่สุด โดย ส.ส.ชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ มองว่าตั้งแต่เป็นผู้แทนราษฎรมา 10 สมัย 20 กว่าปี ครั้งนี้เลวร้ายที่สุด มีการซื้อเสียงมากที่สุดและแพงที่สุด บังคับเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดให้มาช่วยบางพรรค ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 6 อำเภอเขมราฐ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอนาตาล อำเภอศรีเมืองใหม่ (เฉพาะ ต.นาเลิน ต.หนามแท่ง) ซึ่งนายพิสิษฐ์ สันตพันธ์ พรรคเพื่อไทย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคุณสมบัติส่วนตัว การเป็นญาติกับคู่แข่งทางการเมือง ขาดการลงพื้นที่ของผู้สมัคร

“ผู้แทนเขตที่เราเสียไป ก็เป็นการหักหลัง เพราะเป็นผู้แทนระหว่างญาติ พี่น้องทั้ง 2 ฝ่าย เป็นญาติกัน” (ชูวิทย์ พิทักษ์พรพลก, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2562)

แม้กระนั้น ผลการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ก็พบว่า คะแนนเสียงของผู้ชนะ คือ หนึ่งเดียวจากพรรคพลังประชาชน นายธนะสิทธิ์ โควสุรัตน์ ก็ไม่ห่างจากพรรคเพื่อไทยมากนัก โดยนายธนะสิทธิ์ โควสุรัตน์ พรรคพลังประชาชน ได้ 32,630 คะแนน (อันดับสอง คือ นายพิสิษฐ์ สันตพันธ์ พรรคเพื่อไทย ได้ 32,289 คะแนน และอันดับสาม คือ นายโชติ ชมช้อย พรรคอนาคตใหม่ ได้ 8,320 คะแนน ตามลำดับ)

ในด้านข้อมูลค่าใช้จ่ายซึ่งสามารถสะท้อนหรือชี้วัดระดับการลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชาชน พรรคประชาธิปัตย์ พรรคอนาคตใหม่ และพรรคภูมิใจไทย (ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ถูกกฎหมาย ที่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารยืนยันจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี) สรุปข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี (2562ก) จากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง ผลการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ครั้งที่ 1 ถึง ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน - 8 สิงหาคม 2562 นำเสนอเฉพาะ 5 พรรคการเมืองสำคัญ ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชาชน พรรคประชาธิปัตย์ พรรคอนาคตใหม่ และพรรคภูมิใจไทย (ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ถูกกฎหมาย ที่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารยืนยันจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี) ค้นพบว่า

พรรคการเมืองที่ใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนี้มากที่สุด รวมทั้ง 10 เขตเลือกตั้งคือ พรรคเพื่อไทย โดยใช้เวลาทั้ง 10 เขต รวมทั้งสิ้น 10,313,914.40 บาท (ชนะการเลือกตั้ง 7 เขต) รองลงมา พรรคพลังประชาชน ใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ทั้ง 10 เขต รวมทั้งสิ้น 9,975,017.49 บาท (ชนะการเลือกตั้ง 1 เขต) อันดับสาม พรรคอนาคตใหม่ ใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ทั้ง 10 เขต รวมทั้งสิ้น 7,076,256.45 บาท (ไม่มี ส.ส. ที่ชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต) อันดับสี่ พรรคภูมิใจไทย ใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ทั้ง 10 เขต รวมทั้งสิ้น 6,477,480.40 บาท (ไม่มี ส.ส. ที่ชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต) และอันดับห้า พรรคประชาธิปัตย์ ใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ทั้ง 10 เขต รวมทั้งสิ้น 6,279,476 บาท (ชนะการเลือกตั้ง 2 เขต)

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Avg./Mean) ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ของผู้สมัครแต่ละเขต ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญ (ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ถูกกฎหมาย ที่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารยืนยันจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี) ค้นพบว่า

พรรคเพื่อไทย มีค่าเฉลี่ย (Avg./Mean) ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. มากที่สุด จำนวน 1,031,391.44 บาท/เขตเลือกตั้ง

รองลงมา พรรคพลังประชาชน มีค่าเฉลี่ย (Avg./Mean) ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 997,501.75 บาท/เขตเลือกตั้ง

อันดับสาม พรรคอนาคตใหม่ มีค่าเฉลี่ย (Avg./Mean) ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 707,625 บาท/เขตเลือกตั้ง

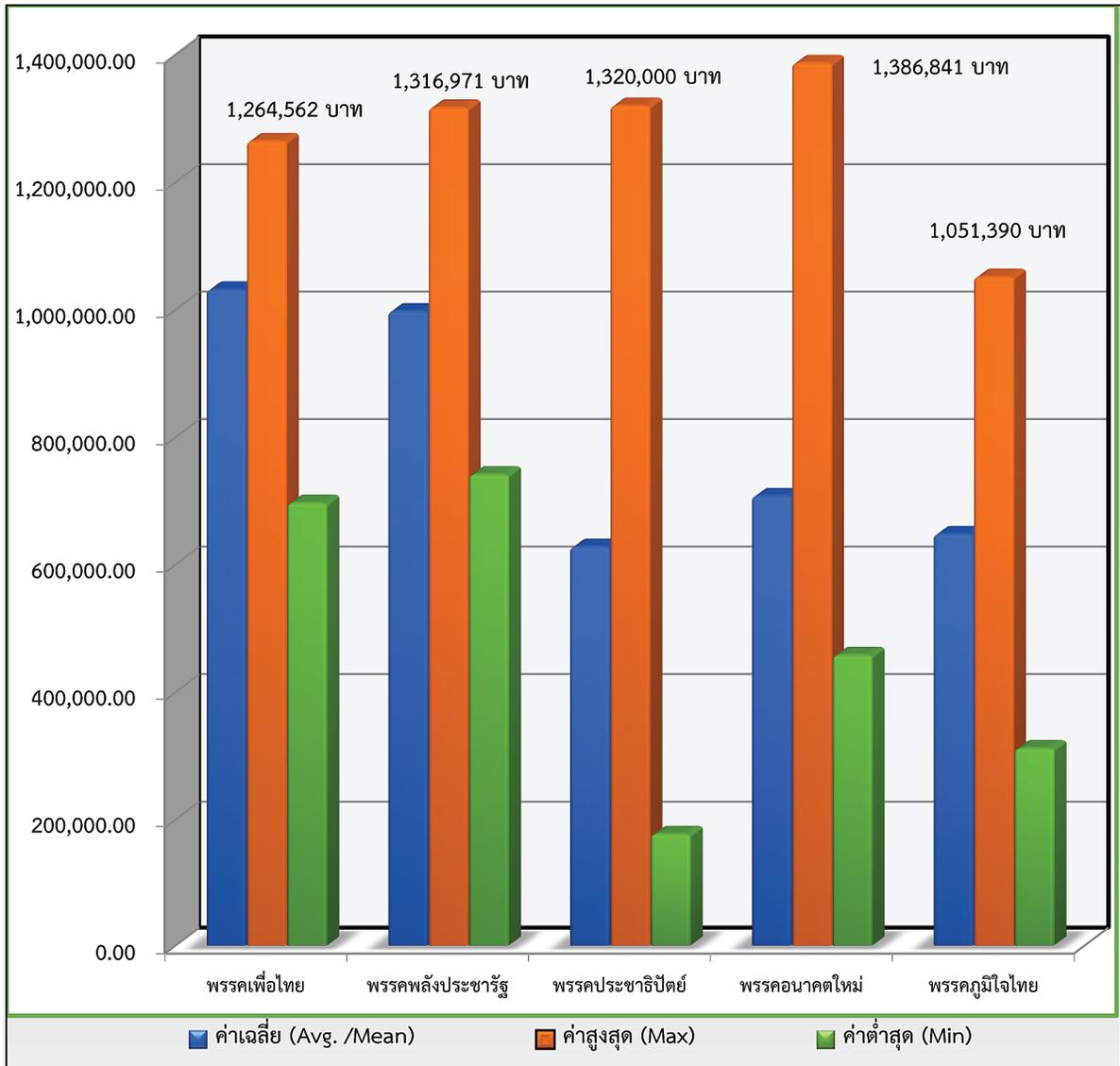
พรรคภูมิใจไทย มีค่าเฉลี่ย (Avg./Mean) ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 647,748.04 บาท/เขตเลือกตั้ง

พรรคประชาธิปัตย์ มีค่าเฉลี่ย (Avg. /Mean) 627,948 บาท/เขตเลือกตั้ง รายละเอียดดังตาราง
ของค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส.ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญการเลือกตั้ง
วันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี

ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี	ค่าเฉลี่ยการใช้เงินของผู้สมัคร 1 คน (Avg. /Mean) (บาท)	ผู้สมัครที่ใช้เงินสูงสุด (Max) (บาท)	ผู้สมัครที่ใช้เงินต่ำสุด (Min) (บาท)	สรุปการใช้เงินทั้งพรรค 10 เขต (บาท)
	1,031,391.44	1,264,562.07	696,830	10,313,914.40
	997,501.75	1,316,972.55	741,785.20	9,975,017.49
	627,948	1,320,000	177,368	6,279,476
	707,625	1,386,840.60	458,192.60	7,076,256.45
	647,748.04	1,051,389.64	312,000	6,477,480.40

แผนภาพที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส.ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี

รวมทั้ง 5 พรรคการเมืองสำคัญ ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคอนาคตใหม่ และพรรคภูมิใจไทย (ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ถูกกฎหมาย ที่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารยืนยันจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี) พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งรวมทั้ง 5 พรรค รวมทั้งสิ้น 40,122,144.74

บาท เฉลี่ยทั้ง 5 พรรค ผู้สมัครทั้ง 50 คน แต่ละคน ใช้เงินเฉลี่ย 802,442.89 บาท

สามารถสรุปจากหลักฐานเชิงประจักษ์ได้ว่า ปัจจัยด้านตัวบุคคล การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. ยังเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยหนุนเสริมนอกเหนือจากปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด อุดมการณ์ทางการเมือง (พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรค

ที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) และนโยบายของพรรค เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) สามารถสะท้อนหรือชี้วัดระดับการลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส.ได้ในระดับหนึ่ง

ในการลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ของ 5 พรรคการเมืองสำคัญการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคอนาคตใหม่ และพรรคภูมิใจไทย โดยการเชื่อมโยงกับรายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ค้นพบยุทธศาสตร์ในการการลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ของจังหวัดอุบลราชธานี ว่า 1) พรรคการเมืองที่ลงพื้นที่และใช้เงินหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนี้มากที่สุด รวมทั้ง 10 เขตเลือกตั้งคือ พรรคเพื่อไทย และพรรคพลังประชารัฐ และ 2) กลุ่มพรรคอันดับรองลงมา ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย และพรรคอนาคตใหม่ (ยกเว้นพรรคเพื่อไทย และพรรคพลังประชารัฐ ที่ให้ความสำคัญกับทุกเขต) จะกำหนดยุทธศาสตร์โดยเลือกทุ่มทรัพยากรลงในเขตพื้นที่ที่มีการประเมินแล้วว่าพรรคของตนจะมีโอกาสเบียดคู่แข่งชนะการเลือกตั้งหรือสามารถแบ่งคะแนนเสียงมาได้เป็นอย่างดีเป็นส่วนเขตที่คิดว่าจะไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การศึกษาการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวทางการเมืองและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ พ.ศ. 2560 จังหวัดอุบลราชธานี มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ พรรคที่สังกัด อุดมการณ์ทางการเมือง(พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) การจ่ายเงินซื้อเสียง ตัวบุคคล นโยบายของพรรค ผู้นำพรรคที่จะเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรี ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังค้นพบประเด็นการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินวัฒนธรรมการซื้อสิทธิขายเสียงที่ลดอิทธิพลลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านมุมมองต่อภูมิทัศน์ทางการเมืองในภาคอีสาน โดยผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถยืนยันได้ว่า การจ่ายเงินซื้อเสียงที่เหนือคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีอีกต่อไป

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญจากการศึกษาคือ การกำหนดค่าใช้จ่าย รูปแบบ วิธีการและทรัพยากรในการหาเสียงที่จำกัดเกินไป รูปทั้งรูปแบบและวิธีการรายงานในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีต้นทุนในการเดินทางมีการใช้จ่ายที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะส่งผลให้บางพรรคต้องทำเอกสารเท็จขึ้นมาเพื่อไม่ให้รายจ่ายเกินตามที่กฎหมายกำหนด

รายการอ้างอิง

- กิตติธัญญา วาจาดี. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย เขต 3 จังหวัดอุบลราชธานี. (30 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.
- เกรียง กัลป์ตินันท์. รองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย. (6 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- จิตรวรรณ หวังศุภกิจโกศล. อดีต ส.ส.นครราชสีมา ผู้คัดเลือกและผู้สนับสนุนหลัก พรรคภูมิใจไทย จ.อุบลราชธานี. (2 กรกฎาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ชูวิทย์ พิทักษ์พรพลภ. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย เขต 7 จังหวัดอุบลราชธานี. (30 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.
- เต็ม ศรีเนตร. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคภูมิใจไทย เขต 10 จังหวัดอุบลราชธานี. (2 กรกฎาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ประภูศักดิ์ จินตะเวช. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย เขต 9 จังหวัดอุบลราชธานี. (29 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.
- ปรีชญา ฉ่ำมณี (สจ.ท่าโจ). ผู้สมัคร ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ เขต 7 จังหวัดอุบลราชธานี. (30 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). *กต.อุบลฯ ยันคลิปอ้างแจกเงินเป็นคลิปเก่าที่สอบไปแล้ว ขณะตัวเลขคนใช้สิทธิล่วงหน้ากว่า 98%*. สืบค้น จาก <https://mgronline.com/local/detail/9620000026791>
- มติชนออนไลน์. (2563). *อดีต 8 ผู้สมัคร ส.ส.อีสาน พรรค ปชป.แจงเหตุตบท้ายยื่นใบลาออก*. สืบค้น จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_1917410
- โยธากาญจน์ ฟองงาม. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคพลังประชารัฐ เขต 3 จังหวัดอุบลราชธานี. (30 เมษายน 2562). สัมภาษณ์.
- รัฐกิตติ์ ชาติพัฒน์. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี. (28 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี. (2562ก). *ข่าวสาร/ประชาสัมพันธ์*. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/ubonratchathani/more_news.php?cid=30
- _____. (2562ข). *ประกาศผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดอุบลราชธานี (อย่างไม่เป็นทางการ)*. สืบค้น จาก https://www.ect.go.th/ubonratchathani/ewt_news.php?nid=422&filename=index
- เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ. ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย เขต 4 จังหวัดอุบลราชธานี. (30 มิถุนายน 2562). สัมภาษณ์.